

TÜRK STANDARDLARI ENSTİTÜSÜ

TURKISH STANDARDS INSTITUTION

INSTITUT TURC DE NORMALISATION

Sayı : B.14.2.TSE.0.14.30.01-158.99-66541

22/02/2011

Konu : Tamim

TAMİM (ÜBMB 2011/2)

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından 28.11.2008 tarih ve 27068 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak 01.01.2009 tarihinde yürürlüğe giren “Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelik”;

Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından revize edilerek, 30 Kasım 2010 tarih ve 27771 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Yönetmeliğin son halini almasını müteakiben, Sanayi ve Ticaret Bakanlığında uzmanların, araç proje hizmeti veren Enstitümüz personeli ve kadrolu olmayan temsilcilerimizin ve bilirkişi hizmeti veren makine mühendislerinin katılımıyla, 28-30 Ocak 2011 tarihinde uygulama usul ve esaslarını belirlemek üzere bir toplantı düzenlenmiştir.

Anılan toplantıda, 16 Şubat 2006 tarihinden bugüne kadar yayımlanan tamimler ve AİTM revizyonu yeniden incelenmiş, uygulamaya esas olmak üzere Araç Proje Uygulama Usul ve Esasları hususunda alınan kararlar ekte verilmiştir.

Ekte verilen Araç Proje Uygulama Usul ve Esaslarının uygulamaya girmesi ile birlikte, daha önce yayımlanan konuyla ilgili tüm tamimler iptal edilmiştir.

Araç Proje faaliyetlerinin ekte verilen Araç Proje Uygulama Usul ve Esasları çerçevesinde yürütülmesini önemle rica ederim.

Mustafa AĞUŞ
Genel Sekreter

EK/EKLER :

Araç Proje Uygulama Esasları

DAĞITIM:

Gereği:

- 1- Araç Proje Faaliyeti Gösteren Tüm Birimler
- 2- Gözetim Ve Muayene Dairesi Başkanlığı

Sayı: B.14.2.TSE.0.14.30.01-158.99-66541

Tarih: 22/02/2011

**TSE
ÜRÜN BELGELENDİRME MERKEZİ
BAŞKANLIĞI**

**ARAÇ PROJE UYGULAMA
USUL VE ESASLARI**

(ÜBM 2011/2)

23

den m

Araç Proje Uygulama Usul ve Esasları;

- İdari Bölüm,
- Teknik Hususlar ve
- İlave Hükümler
- Olmak üzere 3 ana bölümden oluşmaktadır.

A) İDARİ HUSUSLAR

1) Onay İşlemlerinde, Makina Mühendisleri Odası tarafından verilen Yetki Belgesi ve SMM Büro Tescil Belgeleri aranacaktır.

SMM Belgesi iptal edilen mühendislerin hazırladığı projeler onaylanmayacaktır.

2) “Münferit Araç Uygunluk Belgesi” ile “Sınırlı Tadilat Bildirimi” orijinal formatta ve kırmızı renkli TSE logolu olacak, siyah-beyaz nüsha kullanılmayacak, belgelerin bir nüshası proje dosyası ile beraber Enstitü’de arşivlenecektir.

3) Araçlara ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı ya da bu belgelerin noter tasdikli sureti veya Emniyet Müdürlüğü tarafından onaylanmış araca ait bilgi formu görülerek işlem yapılacak, bu belgelerin bir fotokopisi Enstitü’de kalan dosyaya eklenecektir.

4) Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın SGM 2010/1 No.lu tebliği ile ve Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile yapılan PROTOKOL çerçevesinde, Araç Tadilat Projelerini tetkik ve onaylama yetkisi sadece Türk Standard’ları Enstitüsü’ne verilmiştir. “Münferit Araç Uygunluk Belgesi” ile “Sınırlı Tadilat Bildirimi” üzerinde sadece Türk Standard’ları Enstitüsü’nün Onay Kaşesi bulunacaktır.

Makina Mühendisleri Odası’nın ise her ne vesile ile olursa olsun Araç Tadilat Projelerini AİTM Yönetmeliği çerçevesinde teknik özellikler bakımından onaylama yetkisi yoktur. Makina Mühendisleri Odasının kendi SMM uygulamaları çerçevesinde projeler üzerinde mesleki denetim yapmasında Enstitümüzce bir mahsur bulunmamaktadır. Makina Mühendisleri Odası’nın mesleki denetim amaçlı onayı, sadece “Münferit Araç Uygunluk Belgesi” ile “Sınırlı Tadilat Bildirimi” arka sayfasında ve/veya proje resminin arka sayfasında bulunabilir.

5) Araç Proje faaliyeti yapan birimlerimizin uygulama alanları ve bağlı oldukları koordinatör birimler ekte verilmiştir.

6) Enstitümüzdeki kadrolu makina mühendisi ve/veya bilirkişi olarak görevlendirilen makina mühendisi tarafından incelenen projeler, inceleyen makina mühendisi veya bilirkişi olarak görevli makina mühendisi tarafından paraflanıp, birim amiri/sorumlusu veya birim amirinin yetkilendireceği kişi tarafından imzalanarak onaylanacaktır.

7) Enstitümüzce yürütülmekte olan Araç Proje hizmetleriyle ilgili olarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’na verilen aylık faaliyet raporlarının aksatılmaması için; proje onayı yapan birimler, aylık faaliyet raporlarını formatına uygun olarak hazırlayacak ve en geç takip eden ayın beşinde Ankara Araç Proje Müdürlüğünde olacak şekilde, üst yazı ile Ürün

Belgelendirme Merkezi Başkanlığına, fatura koçanları ise Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığı'na gönderilecektir.

Yeni bir uygulama getirilene kadar fatura kesme yetkisi olmayan birimler, fatura kesilmek üzere ödeme makbuzlarını koordinatör birimlere gönderecektir. Kesilen faturalar Strateji Geliştirme Dairesi Başkanlığına, fatura bilgileri ise Ankara Araç Proje Müdürlüğüne gönderilecektir.

8) Proje tasdiki yapılmayan birimler ile proje tasdiki yapılan ancak herhangi bir sebepten dolayı proje tasdiki yapılamayan birimlerdeki proje tasdikleri, Ürün Belgelendirme Merkezi veya koordinatör birimin belirleyeceği birimde yapılacaktır.

9) Tadilat hangi ilde yapılmışsa, proje o ilde onaylanacaktır. Proje tasdiki yapılmayan illerdeki tadilatlar, koordinatör ilinin belirleyeceği ilde onaylanacaktır. İmal–Tadil–Montaj işlemi hangi il sınırları içerisinde yapılmışsa, plakası başka ilde ait olsa dahi projeler o ilde onaylanacaktır. Uygunluk belgesi üzerinde tadilatı yapan atölyenin/işletmenin kaşesi ve firma yetkilisinin/yasal vekilinin imzası aranacaktır. Firma yetkilisinin/yasal vekilinin imza sirkülerinin aslı görüldükten sonra fotokopisi dosyasına eklenecektir.

10) Tadilat yapılmamış araçlar ile daha önce tadilatı yapılmış, ancak dosyalarında tadilat projeleri bulunmayan araçlar için araçların tescil belgelerindeki bilgileri düzeltmek amacıyla sonradan düzenlenen projeler onaylanmayacaktır.

11) Müracaatı yapılan dosya, kayıt işleminden sonra kontrol formları kullanılarak incelenecektir. Hatalı, eksik evrak vb. sebeple onaylanmayan projelere, proje üzerine tasdik edilmeme gerekçesi açıkça yazılıp “Tasdik Edilmemiştir” kaşesi basılacak, tetkik ücreti alınıp, bir nüshası ilgili birimde muhafaza edilerek, ikinci nüshası ilgili mühendislik bürosuna iade edilecektir.

12) Proje ve eklerindeki tüm evraka, projeyi hazırlayan mühendis tarafından kaşe basılacak ve imzalanacaktır.

13) Uygulamada karşılaşılan sorunlarda veya tereddüt edilen sair durumlarda, koordinatör birim ve/veya Ankara Araç Proje Müdürlüğü ile iletişime geçilecek, işlemlerin koordineli olarak yürütülmesi için gereken hassasiyet gösterilecektir.

14) Ek VII Madde 1.9 (Frenler)’e göre Teknik Servis Uygunluk Raporu aranan münferit tadilatlarda, muayene ve deneylere Enstitü kadrolu personeli olan araç proje uzman veya uzmanlarının nezaret etmesi kaydıyla, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından, akreditasyon kapsamıyla sınırlı teknik servis adına muayene ve deney yapma izni verilen firmalar tarafından düzenlenen test raporları, münferit tadilat onaylarında kabul edilecektir.

15) Enstitümüz, e-devlet uygulaması ile ilgili geçiş sürecinde, mühendislik firmaları ile koordineli olarak altyapı çalışmalarını sürdürecektir.

16) Yönetmelik ve regülasyonlarda güncel seviye aranacaktır.

B- TEKNİK HUSUSLAR:

Müsaade edilen tadilatlar ile ilgili teknik esaslar aşağıda verilmiş olup; İnsicamın sağlanması açısından madde numaralarında AİTM' deki numaralar esas alınmıştır.

4.1. Motor değişikliği veya tadilatı:

4.1.1. Tip Onayı Belgesine istinaden uygunluk belgesiyle tescil işlemi yapılmış olan araçlar üzerinde yapılacak motor değişikliğinde, ülkemizde yürürlükte olan ilgili yönetmeliklerin güncel seviyelerini sağlayan motorlar kullanılmalıdır.

4.1.2. İmalat Yeterlilik Belgesine istinaden teknik belgeyle tescilli yapılmış araçlar üzerinde yapılacak motor değişikliğinde, ilgili yönetmeliklerin en az temel seviyesini sağlayan motorlar kullanılmalıdır.

4.1.3. Motorun gücü vb. genel özelliklerini etkileyecek, parça değişiklikleri, tadilat seti kullanımı veya işlemci programlarında değişiklik yapılması durumunda, egzoz emisyon ve araç gürültüsünün ilgili yönetmelikler de belirtilen değerler içinde kaldığı tevsik edilmelidir.

Orijinal tipinin haricindeki motor değişikliğinde;

-Araçın imal yılı (modeli) esas alınarak aynısı veya daha sonra imal edilen motorlar kullanıldığında ve Motor Mukayese Raporunda benzinli araçlarda %30 dan fazla güç farkı, dizel araçlarda %50 den fazla güç farkı olmadığında, tadil edilen motor için egzoz emisyonu ve araç dış gürültüsünün ilgili yönetmeliklere göre tip onay belgesi veya teknik servis raporu aranmayacaktır.

-Güç farkının yukarıda belirtilen değerlerden daha fazla olması veya aracın imal yılından (modeli) daha önce imal edilen motor kullanılması durumunda ya da yakıt sisteminin benzinli motordan dizel motora, dizel motordan benzinli motora tadil edildiğinde, tadil edilen motor için;

- Egzoz emisyonu:70/220/AT veya 88/77/AT,

- Araç dış gürültüsü: 70/157/AT veya ECE-R 51,

- Motor gücü: 80/1269/AT,

- Dizel Egzoz Dumanı: 72/306/AT,

Yönetmeliklerine göre tip onay belgesi veya teknik servis raporu aranacaktır.

Proje ekleri: Mukayese raporu, aranıyorsa tip onay belgesi veya teknik servis raporu, Ruhsat aslı veya noter tasdikli sureti, motor faturası (marka, tip, yakıt türü bilgileri olacak)

4.1.4. Aracın orijinal tipindeki motor, yenileme işlemi yapılmış olanlar dâhil, kullanıldığı takdirde, bu Ekin madde 4.1.1 ve madde 4.1.2 hükümleri uygulanmaz. Sınırlı tadilat bildirimiyle, proje gerektirmeden değişiklik yapılır.

Aracın orijinal tipindeki motor (yeni, çıkma veya yenileme yapılmış olanlar dâhil) kullanıldığı takdirde, sadece Sınırlı Tadilat Bildirimi onaylanır.

Sınırlı Tadilat Bildirimi ekleri: Ruhsat aslı veya noter tasdikli sureti, motor faturası (marka, tip, yakıt türü bilgileri olacak), gerektiğinde orijinal motora ait bilgileri içeren kayıt (uygunluk belgesi, broşür, katalog, vb.)

Model yılı eski ancak özellikleri aynı (en az aracın imal yılının güncel seviyesinde), çıkma veya hiç kullanılmamış motorların tadilatında mukayese raporu ile proje düzenlenecektir.

4.2. Aktarma organları tadilatı ve PTO (yardımcı güç çıkışı) uygulaması

Farklı sayıda hız kademesi olan dişli kutusu takılması, otomatik vites takılması veya otomatik vitesten düz vites dönüştürülmesi gibi aktarma organları tadilatlarında, hız göstergesinin Ek VII madde 1.17'yi, frenlerin madde 1,9'u ve gürültü seviyesinin madde 1.1'i, ayrıca 97/27/AT Yönetmeliğinde belirtilen tırmanma yeteneğini şartlarının sağlandığı tevsik edilmelidir.

(Ayrıntılı açıklamalar Ek VII' nin ilgili maddelerinde yer almaktadır.)

4.3. Direksiyon sistemleri tadilatı

Mekanik direksiyondan hidrolik direksiyona dönüşüm, direksiyon simidi çapının küçültülmesi gibi direksiyon sistemleri tadilatında Ek VII madde 1.5'de belirtilen şartları sağladığı tevsik edilmelidir.

M1 kategorisi araçlarda 70/311/AT yönetmeliğine uygun tip onay belgesi veya teknik servis raporu aranacaktır. Ayrıntılı açıklamalar Ek VII Madde 1,5'de yer almaktadır.

311 Sıra No.lu Milli Emlak Genel Tebliği çerçevesinde satışa sunulan, ithal edilen veya yol süpürme araçları gibi özel amaçlı ve yabancı misyon görevlilerine ait sağdan direksiyonlu araçlara AİTM Uygunluk Belgesi düzenlenecektir. Ancak bu tür sağdan direksiyonlu araçlar için düzenlenecek Uygunluk Belgelerinin 50. Notlar maddesine "Bu araç soldan akan trafikte kullanıma uygundur" ibaresi yazılacaktır.

4.4. Şasi tadilatı

4.4.1. Komple şasinin veya araç tanıtım numarası bölümü olan kısmının yenisiyle değiştirilmesi gereken durumlarda tadilat, imalatçı firmanın bu konuda yetkilendirdiği servis tarafından yapılır.

Yetkili servisin şasi tadilatı konusunda ana firma/distribütör tarafından yetkilendirildiğine dair kayıt aranacaktır.

Şasi uzatıldığı veya kısaltıldığı takdirde tadilat, standartlara veya araç üreticisinin tavsiyelerine uygun olmalı ve uygunluğu tevsik edilmelidir. Dönüş yeteneği uygun olmalıdır. Aracın arka uzunluğu, dingil açıklığının % 60'ını geçemez.(97/27/AT Ek I Madde 7.6.4)

4.4.2. M kategorisi aracın N kategorisi bir araca dönüştürülmesi:

Yapılacak tadilatın projesi çizilir, kasa ilave edilecekse Ek VIII uygulanır. Ek VII madde 1.1, madde 1.3, madde 1.8, madde 1.9, madde 1.20, madde 1.42, madde 1.48 ve madde 1.53'e uygunluğu tevsik edilmelidir.

Şasili araca kasa ilave edilmesi durumunda, uygunluğu teknik servis raporu ile tevsik edilecektir. Ayrıntılı açıklamalar Ek VII'nin ilgili maddelerinde yer almaktadır.

Koltuk tadilatı ile M kategori aracın N kategori araca dönüştürülmesinde MARTOY EK-II kısım C' deki hükümler aranacaktır.

4.4.3. N kategorisi kapalı kasa (van, panelvan) araçtan M kategorisine dönüşüm.

4.4.3.1. Kapalı kasa kamyon (van) veya kamyonet (panelvan) olarak imal edilen araçların, yapısı itibariyle uygun olması halinde M₂ veya M₃ kategorisi yolcu aracına dönüşümü.

4.4.3.1.1. Yük dağılım ve koltuk yerleşimini gösteren proje yapılır. Ek VII madde 1.1, madde 1.5, madde 1.8, madde 1.9, madde 1.44, madde 1.46, madde 1.49 belirtilen şartlara uygunluğu teknik servis raporu ile tevsik edilir.

4.4.3.1.2. N ve M₁ kategorilerinden M₂ ve M₃ kategorisine tadilatla uygunluk belgesi tarihi gözetilmeksizin 2001/85/AT Yönetmeliğinin güncel seviyesine göre belgelenmiş olmalı veya uygunluğu yetkili teknik servisler tarafından bir rapor ile tevsik edilmelidir.

(Ayrıntılı açıklamalar Ek VII'nin ilgili maddelerinde yer almaktadır.)

N kategorisi araçların M2-M3 kategori araçlara dönüştürülmesinde, AİTM Yönetmeliği Ek VII' nin ilgili maddeleri ve MARTOY EK-II Kısım C'deki hükümler aranacaktır.

Temel araç ABS fren sistemine sahip olacaktır. ABS fren sistemine sahip olmayan araçlarda, fren sisteminin uygunluğu teknik servis raporu ile tevsik edilecektir.

(Ayrıntılı açıklamalar Ek VII'nin ilgili maddelerinde yer almaktadır.)

Dış gürültü (70/157/AT)

Motorlu Araç Tipi	Azami Dış Gürültü Seviyeleri dB(A)
M2/N1 AYA(*) ≤ 2 ton	78+1(**)
M2/N1 2ton < AYA ≤ 3,5 ton	79+1(**)
M2/M3 Motor gücü < 150 KW	80
M2/ M3 Motor gücü ≥ 150 KW	83
N2/N3 Motor gücü < 75 KW	81
N2/N3 75 KW ≤ Motor gücü <150 KW	83
N2/N3 Motor gücü ≥ 150 KW	84

(*) AYA: Azami Yüklü Ağırlık

(**) Sıkıştırma ateşlemeli ve direk enjeksiyonlu motorlarda 1 dB(A) eklenecektir

Başlangıç kategorisi uygunluk veya araç/aksam tip onay belgesindeki gürültü seviyesine bakılarak yukarıdaki tabloda belirtilen tadilat sonrası kategorisinin seviyelerini karşılayıp karşılamadığı kontrol edilmelidir. Bu seviyelerin aşılması durumunda dış gürültü seviyeleri yetkili teknik servis tarafından düzenlenmiş rapor ile tevsik edilecektir.

Direksiyon düzeni (70/311/AT)

Onay belgesinde belirtilmemişse dönüştürülen aracın yeni kategorisinin gerektirdiği direksiyon kontrol kuvvetlerinin şartlarını karşıladığı (AİTM EK VII madde 1.5.7) teknik servis raporuyla tevsik edilmelidir.

Onay belgesinde belirtilmemişse dönüştürülen aracın yeni kategorisinin gerektirdiği geri görüş düzeneklerinin şartları karşıladığı teknik servis raporuyla tevsik edilmelidir.

N2, N3, M2 ve M3 sınıfındaki motorlu araçlara hız sınırlayıcı (92/24/AT)

1.46.1 – 5/6/2002 tarihli ve 24776 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan “Motorlu Araçların Hız Sınırlayıcı Donanımları ve Bunların Takılması ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği” (92/24/AT)'nin son seviyesinin kapsamındaki araçlarda anılan yönetmeliği sağlayan hız sınırlayıcıları bulunmalıdır. Bu hız sınırlayıcıların ayar değerleri için Karayolları Trafik Yönetmeliğindeki değerler esas alınmalıdır.

1.46.2 – Araç kategorisi değişikliği gerektiren tadilatla, onay belgesinde belirtilmemişse dönüştürülen aracın yeni kategorisinin gerektirdiği hız sınırlayıcı sistemleri şartlarını karşıladığı teknik servis raporuyla tevsik edilmelidir.

4.4.3.2. Kapalı kasa kamyon (van) veya kamyonet (panelvan) olarak imal edilen araçların, yapısı itibarıyla uygun olması halinde M₁ kategorisine dönüşüm.

M₁ kategorisi için MARTOY'da belirtilen tüm onaylar aranır. (Özel amaçlı araçlar için MARTOY'un Ek XI'i uygulanır)

Özel Amaçlı Araç Tadilatları (MARTOY Ek XI):

Ambulans, Cenaze Aracı, Motorlu Karavan, Zırhlı Araçlar ve diğer Özel Amaçlı Araçlar (Römork Karavan dâhil) Tadilatı:

Ambulans Tadilatı:

Sağlık Bakanlığının “Ambulanslar ile Acil Sağlık Araçları ile Ambulans Hizmetleri Yönetmeliği” şartları sağlanmalıdır.

Araçlar, Karayolu Trafik Kanunu'na uygun olmalı ve ilk kez ambulans ruhsatı alacak araçlar 5 (beş) yaşından büyük olmamalıdır.

Araçlar mono blok gövdeli panelvan tipinde veya hasta kabinli pick-up tipinde olacaktır.

Hasta kabini uzunluk, genişlik ve yükseklikleri asgari aşağıdaki tabloda belirtilen ölçülerde olmalıdır.

Arazi tipi veya tabloda belirtilmeyen özel donanımlı ambulanslarda araç üreticisinin orijinal dış ölçüleri muhafaza edilecektir

	Genişlik	Uzunluk	Yükseklik
Acil Yardım Ambulansı	1400 mm	3000 mm	1600 mm
Yoğun Bakım Ambulansı	1500 mm	3000 mm	1800 mm
Hasta Nakil Ambulansı	1300 mm	2400 mm	1300 mm

Siren cihazı ile aracın ön ve arka kısmında mavi renkte tepe lambası “e” veya “E” belgeli olacaktır.

Kabinde bulunan kapılar sedye girişine uygun olmalı, arka kapı(lar) asgari 90 derece açılabilmelidir. Arka girişe ilave olarak hasta bölmesinde alternatif bir çıkış kapısı olmalıdır.

Hasta kabininde en az 2 adet perdelenmiş harici pencere olmalıdır.

Hasta kabininde havalandırma, ısıtma ve aydınlatma sistemleri bulunmalıdır.

Sedye üst hizasında tavanda elle tutunma yeri bulunmalıdır.

Kabinde kilitlenebilir ilaç bölümü olmalıdır.

Egzoz çıkışı; egzoz gazı içeriye girmeyecek şekilde kapılardan uzak bir konumda olmalıdır.

Araçlar sarsıntısız bir şekilde hasta naklini sağlayacak özel bir süspansiyon sistemine sahip olmalıdır.

Ambulansların tasarımı ile donanımı konusunda TS-EN 1789 standardına Uygunluk Belgesi aranacaktır.

Turist taşıma-gezdirmeye aracı tadilatı:

Otobüs/minibüslerin tadilatla turist taşıma-gezdirmeye otobüs/minibüsüne dönüştürülebilmesi için; tadilat projelerine “turistik amaçlı” tanımının yapılması, İl Trafik Komisyonu’nun veya yetkili kurumun belirleyeceği güzergâhta seyretmesi ve AİTM Yönetmeliği çerçevesinde yolcu güvenliği ile ilgili gerekli tedbirlerin alınması (AİTM Ek VII 1.50 şartlarının sağlanması) şartı ile tadilatının yapılması uygundur. Tarım Römorklarının ve gövde yapısı BA olan N kategorisi araçların tadilatla turist gezdirmeye aracı haline dönüştürülmesi uygun değildir.

Kamyon, kamyonet (N1, N2, N3) araçlara sonradan tadilatla kar küreme bıçağı, asfalt distribütörü, kepçe, kanal açma makinesi vb. ekipmanların monte edilmesi:

İş Makinalerinin tanımı çerçevesinde Tip Onay Belgesi/İmalat Yeterlilik Belgesine sahip kamyon, kamyonet (N1, N2, N3) araçlara sonradan tadilatla kar küreme bıçağı, asfalt distribütörü, kepçe, kanal açma makinesi vb. ekipmanların monte edilmesi durumunda, bu tür araçların iş makinesi olarak değerlendirilmeyip “özel amaçlı kamyon/kamyonet/vb (kar küreme bıçağı/yol süpürgesi/kanal açma makinesi/vb. monteli)” araç olarak isimlendirilecektir.

Eğer araç iş makinesi tanıma uygun olarak Tip Onay Belgesi/İmalat Yeterlilik Belgesi almadan üretilmiş ise, iş makinesi olarak değerlendirilecek ve tadilat projeleri onaylanmayacaktır.

Özürlü taşıma araçları sadece M kategorisi olabilir. M1 kategorisi olanlar için MARTOY Ek XI İlave 3’teki şartlar aranır.

4.4.4. Çekiciden kamyonu dönüşümü

Şasi tadilatı yapılmaması durumunda, üst yapı için Ek VIII ve araç için Ek VII madde 1.3 ve madde 1.42 maddelerine uygunluğu aranır.

(Ayrıntılı açıklamalar Ek VII’nin ilgili maddelerinde yer almaktadır.)

Şasi uzatıldığı takdirde, tadilat, standartlara veya araç üreticisinin tavsiyelerine uygun olmalı ve uygunluğu tevsik edilmelidir. Dönüş yeteneği uygun olmalıdır. Yukarıdakilere ilaveten, Ek VII, madde 1.9 ve madde 1.20’ye uygun olmalıdır.

Aracın arka uzunluğu, 1. ve 2. dingil arası mesafenin % 60’ını geçemez.

Arka korumanın (orjinal ise imalatçının montaj talimatına göre, orijinalliğinin bozulması durumunda) uygunluğu için tip onayı veya teknik servis raporu, dingil mesafesini değiştirerek şasi boyunun uzatılması durumunda fren tertibatının uygunluğu için teknik servis raporu aranacaktır.

(Ayrıntılı açıklamalar Ek VII’nin ilgili maddelerinde yer almaktadır.)

4.4.5. Gücü müsait olması kaydıyla kamyonet veya kamyonun yarı römork çekiciye dönüşümü.

Aracın şasi boyu kısaltıldığı takdirde, işlem standartlara veya araç üreticisinin tavsiyelerine ve Ek VII 1.20’ye uygun olmalıdır.

Araç kamyon halindeyken, fren ve elektrik donanımı römork çekmeye uygun ise, yapılacak tadilat esnasında oluşacak değişikliklerin uygun olduğu tevsik edilmelidir. Kamyon halinde fren donanımı römork çekmeye uygun değilse, tadilatın Ek VII madde 1.9’a uygunluğu, onay kuruluşunun görevlendirdiği yetkili teknik servislerde tüm fren testleri yapılarak tevsik edilmelidir. Römork için hazırlanacak aydınlatma donanımı da Ek VII 1.20’ye uygun olmalıdır.

Takılacak beşinci teker, 5/1/2002 tarihli ve 24631 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan “Motorlu Araçlar ve Römorklarının Mekanik Bağlantı Tertibatları ve Bunların Araçlara Yerleştirilmesi İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği” (94/20/AT) veya ECE R 55 onaylı olmalıdır. Şasiye bağlantısı ana araç üreticisi veya beşinci teker üreticisinin talimatına göre yapılır.

Aracın Tescile Esas Belgesinde römork (katar) çekebileceğine dair ibare varsa, teknik servis raporu istenmeyecektir.

Dingil mesafesi değiştirilerek aracın şasi boyunun kısaltıldığı durumda, araç üreticisinin yazılı tavsiyeleri ve fren tertibatının uygunluğu için teknik servis raporu aranacaktır.

4.5. Çeki kancası ilavesi (Mekanik Bağlantı Parçaları)

Tescile esas belgesinde römork çekebileceği belirtilen ve/veya motor gücü yeterli olan araçlarda yapılabilir.

Çeki kancası tadilatlarında Ek I Madde 16, 17, 18, 19 ve Ek VII Madde 1.48 dikkate alınacaktır.

4.5.1. Araçta römork için fren donanımı, elektrik donanımı ve çeki kancası bağlantı traversi mevcutsa, 94/20/AT Yönetmeliği veya ECE R 55 onaylı çeki kancasının araç veya çeki kancası imalatçısının talimatlarına uygun olarak takılmalıdır.

4.5.2. M₁ veya N₁ kategorisi araçlar için araç üreticisi tarafından beyan edilen ve yerleşimi tarif edilmiş 94/20/AT Yönetmeliği veya ECE R 55 onaylı çeki kancası takılması halinde, montajın uygun yapıldığının yazılı beyanı aranır.

M₁ veya N₁ kategorisi araçlar için, tescil veya tescile esas belgesinde römork çekebileceği belirtilen, araç imalatçısının veya Tip Onaylı çeki kancası imalatçısının talimatı ile, montajın bu talimata uygun yapıldığına dair yazılı beyan ve ilgili araca esas hesaplamalar aranacaktır.

Çeki kancası ve travers bir sistem içinde tip onayı almışsa montajının uygun olması halinde projesi onaylanır. Ancak tip onay belgesi sadece çeki topuzu için alınmışsa travers için ayrıca tip onay belgesi aranır.

4.5.3. Araçta römork için fren ve elektrik donanımı yoksa çeki kancası bağlantı traversi Ek VII madde 1.48'e, tadilat Ek VII madde 1.9'a uygun olmalıdır. Römork için hazırlanacak aydınlatma donanımı Ek VII madde 1.20'ye uygun olmalıdır. Fren ve aydınlatma tadilatları yetkili teknik servisler tarafından yapılacak deneyler ile uygunluğu tevsik edilmelidir. Çeki kancasına gelen düşey kuvvet nedeni ile aracın yük dağılımı, izin verilen dingil kapasitelerine göre kontrol edilmelidir.

Aydınlatma sisteminde herhangi bir değişiklik olmadığı durumda, uygunluğu yetkili mühendisin projedeki raporundan kontrol edilir.

4.5.4. Römork çekmek üzere tadil edilen kamyonlarda, 17/1/2008 tarihli ve 26759 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Motorlu Araçlar ve Römorklarının Yakıt Depoları ve Arka Koruma Donanımlarına Dair Tip Onayı Yönetmeliği" (70/221/AT) veya ECE R58 onaylı arka koruma çerçevesi (katlanır tipte olabilir) bulunacaktır.

4.6. Dingil veya lastik ilavesi ve dingil çıkartılması

4.6.1. Üçüncü dingil ilavesi, madde 3.5'teki koşullar uyarınca, sadece N₃ kategorisi araçlara uygulanır. Tadilat yolu ile araçlara 3 üncü dingilden daha fazla dingil ilavesi yapılamaz.

Ek IV Madde 3.6 gereği "Tamamlanmamış araç tip onay belgesi bulunan bir araç üzerinde, varyant ve versiyon seviyesinde yapılacak değişiklikler, ancak bu araç için 1 inci seviyede ulusal tip onayını almış imalatçısı tarafından gerçekleştirilebilir" hükmü yer aldığından, tamamlanmamış N₃ kategorisi araçlara 3. dingil ilavesi tadilatı yapılamayacaktır.

4.6.2. Teknik açıdan müsaade edilen azami dingil ağırlığını geçmemek kaydıyla lastik ilavesi yapılabilir.

Motorlu araçlarda lastik ilavesi tadilatı, araç imalatçısı tarafından belirlenen, dingil kapasitesinin ve aracın azami yüklü ağırlığının aşılmaması kaydıyla yapılacaktır.

4.6.3. Çok dingilli araçtan dingil çıkartılması, yeni azami yüklü kütle hesaplanarak yapılabilir.

Tadilat sonrası, üretici firma tarafından belirlenmiş, her dingil üzerindeki teknik açıdan izin verilen azami kütleleri toplamı, aracın yeni azami yüklü kütlesi olarak alınacaktır.

4.6.4. Dingil kaldırma mekanizması takılabilir.

4.6.5. Üçüncü dingil ilavesi, dingil çıkartılması veya dingil kaldırma mekanizması ilavesi durumunda, frenlerin Ek VII madde 1.9'a uygunluğu teknik servis tarafından tevsik edilmelidir.

N₃ kategorisi araçlara uygulanan üçüncü dingil tadilatı (ilave ve değişiklik) hariç olmak üzere hiçbir aracın imalatçısı tarafından verilen azami yüklü ağırlığı yükseltilemez.

Orjinali 2 dingilli olan Mercedes-Benz (Atego) 15.17, Man (L70) 12.163, Renault Midlum 220.16 vb. araçlarda fren test raporu aranmadan üst yapı olarak tadilat gösterilip, 3 dingilli olarak tadilat projeleri onaylatılmaktadır. Bu tür araçların tadilatlarında kesinlikle üçüncü dingil projeleri ve fren test raporları görülmeden sadece üst yapı tadilatı bile olsa projelerinin tasdik edilmemelidir.

Üçüncü dingil ilavesi yapılan bir araçta, aracın yeni kütle ve yeni boyutlarına uygun yeni bir üst yapı kullanılması zorunlu hali dikkate alınarak üçüncü dingil ilavesi uygunluk belgelerinin yalnız başına kayıt ve tescil işlemleri için yeterli olmayıp mutlaka bir üst yapı tadilat projesi ile birlikte kullanılması gerekmektedir.

Üçüncü dingil ilavesi yapılan bir araçta, aracın dingili sökülmesi durumunda aracın orijinal uygunluk veya muadil uygunluk belgesi sunularak orijinal haline dönüştüğü tevsik edilirse fren testi raporu aranmayacaktır.

Herhangi bir şekilde orjinal 3 dingilli araca dördüncü dingil ilave edilmişse daha sonra ilave edilen dingil sökülerek orjinal 3 dingile tadil edilmesi durumunda Ek-VII madde 1.9 maddesine uygunluğu tevsik edilmelidir.

AİTM Ek: VII, Madde 1.3 Arkadan Çarpmaya Karşı Koruma, Madde 1.42 Yan Koruma Çerçevesi ve Madde 1.20 Aydınlatma Tesisatı kontrolü, şase detayı, şasede uzatma veya takviye varsa şase takviye veya uzatma detayı, bağlantı detayları projeye eklenecek, kontrolü araç görülerek yapılacaktır.

Temel araç uygunluk belgesi aslı veya emniyet tarafından onaylanmış sureti (yoksa araca ait onaylı bilgi formu) projeye eklenecektir.

4.7. Kabin ve karoseri tadilatı

4.7.1. Belli bir marka, tip ve modeldeki bir aracın yönetmelikte ön görülen tadilatlardan bir veya birkaçı yapılarak yeni bir model, tip veya bir başka marka araç yapılamaz.

4.7.2. M ve N kategorisi araçlarda madde 4.7.1'e aykırı düşmemek kaydıyla karoseri ve kabin tadilatı yapılabilir. Ancak, şasi numarası karoserinde bulunan araçlarla ilgili hususlarda Karayolları Trafik Yönetmeliği hükümleri saklıdır.

4.7.3. M₁ kategorisi araçlara yapılacak görünüm değişiklikleri, Ek VII madde 1.16 dış çıkıntılar, madde 1.20 aydınlatma, madde 1.47 yaya güvenliği (eğer araç kapsamında ise) maddelerine uygun olmalıdır.

Körüklü otobüslerin tadilat ile normal otobüse dönüştürülmesi uygun değildir.

4.7.4. M₂ ve M₃ kategorisi içerisinde sınıf değişikliği yapılması halinde tadilatta uygunluk belgesi tarihi gözetilmeksizin 2001/85/AT Yönetmeliğinin güncel seviyesine göre belgelenmiş olmalı veya uygunluğu yetkili teknik servisler tarafından bir rapor ile tevsik edilmelidir. Ayrıca varsa, tadilattan dolayı Ek VII madde 1.15, 1.19, 1.31 ve 1.49 maddelerinden etkilenenler için de teknik servis raporu aranır.

Kabini tek sıra koltuklu ve açık kasalı olarak üretilmiş kamyonetlerin tadilat yoluyla çift sıra koltuklu kabinli araca dönüşümü; sürücü ve arkada oturan yolcuların aynı kabin içerisinde bulunması, diğer bir deyişle birbirinden ayrı iki kabin olmaması kaydıyla mümkündür.

Kapalı kasa panelvan (monoblok gövdeli) olarak üretilen araçların tadilat yoluyla çift sıra koltuklu kabinli, kasalı araca dönüşümü; tam şaseli olarak üretilen araçlarda mümkün olup, şasesiz (kendinden destekli gövde) olarak üretilen araçlarda ise uygun bulunmamaktadır.

Araç tadilatlarında N kategorisi panelvan araçlar için düzenlenen Uygunluk Belgesinde koltukların sayısı (sürücü hariç) tek sıralı, çift sıralı gibi koltuk sıra adedi belirtilecektir.

Gövde tanımları tüm araç kategorilerinde aranacaktır.

MARTOY Yönetmeliğin EK II/ C’de belirtilen Üst Yapı (Gövde) Tanımları, “BA Kamyon” ve “BB Van” ifadeleri ve araç sınıfları yazılacaktır.

4.8. Üst Yapı Tadilatı

Tam ve tamamlanmış araç belgesi bulunan araçlarda yükün ve işin özelliğine göre; damper kasası, ahşap kasa, tank, vidanjör, itfaiye, yol süpürme ekipmanı, vinç vb. üst yapılar Ek VIII’e uygun olacaktır. Temel aracın sistem tip onaylarının tadilat sebebi ile geçerliliğini kaybetmesi halinde, değişiklin Ek VII’de yer alan maddelere göre uygunluğu raporlanmalıdır. Ayrıca Ek VII madde 1.42 ‘ye uygun yan koruma çerçevesi bulunacaktır.

Örneğin: Beton pompası ve çöp kamyonu gibi araçların arkasındaki haznenin arkadan çarpmaya karşı koruma 70/221/AT Yönetmeliğine uygun olmalıdır. Aydınlatma tesisatının 76/756/AT Yönetmeliği şartlarına uygunluğu yetki belgeli mühendis tarafından raporlandırılmalıdır.

LPG tankeri tadilat projelerinde, akredite kuruluşlardan LPG tankı için alınan (malzeme, kaynak, basınç ve sızdırmazlık) test raporlarının aranması ve tank seri no’ları belirtilerek (her bir tank için ayrı ayrı) bu raporların birer kopyasının tadilat projesine eklenmesi gerekmektedir. Test raporları olmayan LPG tankeri montaj projeleri onaylanmayacaktır.

LPG tankerlerinde sıvı doluluk oranı %80 limitini geçmemelidir. Akaryakıt tankerlerinde bu oran %90 ve diğer sıvılarda %95 olarak değerlendirilmelidir.

Hidrolik Aksamlı Üst Yapılar

Hidrolik aksama sahip üst yapı tadilatlarına ait projelerde Teknik Dosya Uygunluk Yazısı, Taahhütname ve CE Uygunluk Beyanı aranacaktır. Üst yapının ithal olması durumunda CE uygunluk beyanı aranacaktır. CE işaretinin söz konusu olduğu projelerde onaylanmış kuruluştan alınan belge ve/veya rapor var ise teknik dosya uygunluk yazısı aranmaz.

İtfaiye ve yol süpürme araçları ile ilgili hususlar:

Uygunluk Belgeleri hazırlanırken “İtfaiye Aracı” tanımının yanına Eskort Araç, Köpük Taşıma Aracı vb.aracın gerçeğine uygun açıklaması eklenmelidir.

TS EN 1846 “Yangınla Mücadele ve Kurtarma Taşıtları” standardı kapsamında olan araçlar ve benzeri itfaiye araçları Makina Emniyeti Yönetmeliği kapsamındadır. Hidrolik aksamı olan üst yapı ile ilgili prosedürler, yangınla mücadele ve kurtarma taşıtları için de uygulanacaktır.

İtfaiye ve yol süpürme araçlarında, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı’nın yayımladığı listede belirtilen yönetmelik ve/veya regülasyonlara uygunluk aranır.

4.8.1. Tamamlanmamış tip onay belgesi bulunan N ve O kategorisi araçlar üzerinde yapılacak münferit üst yapılarda madde 4.8’de aranan şartlar sağlanmalıdır.

Karayolları Trafik Yönetmeliğinin 128.j maddesine göre sadece bölünemeyen yükleri taşımak amacıyla, özel izinle trafiğe çıkmak üzere tip onayı verilen 5 dingilli motorlu araçlara,

bölünemeyen yükleri taşımaya uygun üst yapı projelerinin onaylanması, mevzuatın istisnai hükmünün belirtilmesi kaydıyla uygundur. Bu bağlamda, tanker damper kasasının bölünemeyen yükleri taşıma kapsamında değerlendirilmesi uygun bulunmamaktadır. Ayrıca söz konusu araçların dökülebilir, bölünebilir yük taşınmasına müsait tanker, damper vb. üst yapı projeleri de enstitümüzce onaylanmayacaktır.

Römork ve Yarı Römork tadilat projelerinin tetkik ve tasdikinde; TS 4930 Madde 2.2.6'da belirtilen şartların aranması ve Uygunluk Belgesinde Azami Yüklü Katar Ağırlığı değeri yazılmalıdır.

İstiap Haddi Tespiti

Maliye Bakanlığı İl Defterdarlıkları Taşıtlar Vergi Müdürlüğü, Araç Muayene İstasyonları veya Trafik Tescil Amirliklerince "İstiap Haddi" belirlenemeyen araçları, istiap haddinin tespiti için Enstitümüze gönderilmektedir.

İstiap haddi tespiti ile ilgili aşağıdaki işlemler yapılmalıdır:

- Dilekçe ile müracaat edilmesi, ekinde ilgili resmi kurum talebinin bulunması,
- Yetkili mühendislerce düzenlenmiş Münferit Araç Uygunluk Belgesinin tasdik edilmesi,
- Münferit Araç Uygunluk Belgesinin açıklama kısmına "Bu belge aracın istiap haddini tespit etmek için düzenlenmiştir" ibaresinin yazılması,
- Münferit Araç Uygunluk Belgesinde Azami Yüklü Ağırlık değerinin yazılması,
- Dilekçeye Münferit Araç Uygunluk Belgesi, istiap haddinin belirlenmesine esas olacak, ruhsat aslı, kantar fişi, belge, broşür, vs. evrakların dosyasına ilave edilmesi ve yetkili mühendis tarafından imzalanması,
- Münferit Araç Uygunluk Belgesinin tasdik edildikten sonra dilekçe sahibi kuruma hitaben üst yazı ekinde verilmesi,
- Doküman üzerinde yapılan incelemede tereddüte düşülmesi durumunda araç üzerinde inceleme yapılması,
- Ücretlendirmenin Tadilat Projeleri Tetkik ve Tasdik Ücretlendirme Tablosunda belirtilen Karayolu Uygunluk Belgesi ücretlendirmesine göre yapılması.

Özel Donanımlı Araçlar İle İlgili Hususlar (N Kategorisi):

Uygunluk Belgeleri hazırlanırken araç tanımına özel donanımlı N Kategorisi iki veya üç sıra koltuklu vb. açıklama eklenmelidir. Ayrıca bunun yanı sıra açıklamalar bölümünde donanımın tanımı yapılacaktır. (Örnek: televizyon, masa, faks, buzdolabı vs donanımlı)

4.9. Koltuk çıkartılması veya ilavesi

Araçta ulaşılabilir koltuk bağlantı yerleri varsa, koltuk basit bir şekilde bağlanabiliyorsa, aracın koltuk kapasitesi azami bağlantı sayısı kadardır. Yerinden sökülmüş koltuk, koltuk çıkartma anlamını taşımaz. Ulaşılabilir koltuk bağlantılarının tanımı MARTOY'un Ek II Kısım C'de yer almaktadır.

Koltuk bağlantıları, kaynak vb. kalıcı yöntemler ile tekrar bağlanamayacak biçimde tadil edilirse koltuk çıkartılmış kabul edilir.

Koltuk ilavesinde, bütün kategorilerde bağlantıların bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII madde 1.15, ayrıca emniyet kemeri bakımından madde 1.19, madde 1.31'e uygun olması aranır. M₂ ve M₃ kategorileri ayrıca Ek VII madde 1.50'ye uygun olmalıdır.

Koltukların bağlandığı raylarda, koltuk çıkartılması durumunda kesme, kaynak vb. herhangi bir işlem yapılmasına gerek yoktur.

Nasıl bağlantı veya söküm yapıldıysa rapora yazılacak, bağlantı detay resimleri ve montaj talimatı rapora eklenecek.

Uygunluk belgesi tarihi 13/02/2009 tarihinden önce olan M₂-M₃ kategorisi araçlara yapılan koltuk tadilatlarında 2001/85/AT Yönetmeliğine uygunluğunun aranmasına gerek yoktur. Yapılan tadilat kategori ve/veya sınıf değişikliği içeriyorsa, yeni kategorisinin ve/veya sınıfının tüm şartlara uygunluğunu belgelendirmeli veya yetkili teknik servis raporuyla tevsik etmelidir.

Bu tadilatın uygunluğu yetki belgeli mühendis tarafından raporlandırılmalıdır.

1- N Kategorisi Araçların Tadil İle M₂-M₃ Kategorisine Dönüşümünde AİTM Yönetmeliği EK VII' nin ilgili tüm maddeleri aranır.

2- 13/02/2009 Tarihinden Sonra Üretilen M₂-M₃ Kategorisi Araçlarda Yapılan Koltuk Tadilatları:

a) AİTM 1.50 maddesi kararlılık ve devrilme dayanımı hususları hariç diğer şartları aranır.

b) Koltuk veya emniyet kemeri tadilatı var ise AİTM ilgili madde şartları aranır.

3- 13.02.2009 tarihinden önce tescil edilen M₂-M₃ Kategorisi Araçlarda Sınıf ve/veya kategori değişikliği yoksa yapılan koltuk tadilatlarında

a) Ek VII- Madde 1.50.1.1 (Yük hesabı) aranacaktır.

b) "E" veya "e" onaylı emniyet kemeri kullanılması kaydı ile bağlantı testleri istenmeyecektir.

c) Koltuk değişmesi veya ilavesi durumunda koltukların "E" veya "e" onaylı olması kaydı ile koltuğun bağlantı detayları projesinde verilecek ve uygunluğu kontrol edilecek olup ayrıca koltuk bağlantı testi aranmayacaktır.

Kapalı Kasa/Panelvan N Kategorisi Araçlar İle İlgili Hususlar

1- 01.01.2009 tarihinden önce tescil edilmiş araçlarda koltuk ve emniyet kemeri tadilatında:

a) "E" veya "e" Onaylı (veya temel araç üreticisi tarafından imal edilen) koltuk ve emniyet kemeri kullanılması kaydı ile bağlantı testleri aranmayacaktır.

b) Yönetmeliğin diğer ilgili hususları aranacaktır.

2- 01.01.2009 tarihinden sonra üretilen, tescil edilen veya tescil edilmeyen araçlarda koltuk ve emniyet kemeri tadilatında:

- a) “E” veya “e” onaylı emniyet kemeri kullanılması zorunlu olup bağlantı testleri aranacaktır.
- b) Koltuk değişmesi veya ilavesi durumunda koltukların “E” veya “e” onaylı (veya temel araç üreticisi tarafından imal edilmiş) olması zorunlu olup, koltuğun bağlantı detayları projesinde verilecek ve uygunluğu kontrol edilecek olup ayrıca koltuk bağlantı testi aranmayacaktır.

M2 ve M3 Kategorisi Otobüslerin Koltuk Çıkarılarak Minibüse Tadilatı ile İlgili Hususlar

M2 ve M3 kategorisi otobüslerde AİTM Yönetmeliğinde belirtilen şartları sağlaması kaydıyla koltuk çıkarılması tadilatının yapılmasında, araçların minibüse dönüştürülmesinde sakınca bulunmamaktadır.

4.10. Tarım Orman Traktörlerinde (TOT) Tadilat

Tot’lerde kazma, yükleme, kanal açma ve benzeri ekipmanların ilave edilmesi, tip onaylı kabinlerin takılması kaydıyla kabin tadilatı, tadilat kapsamındadır.

Yapılan tadilatın Ek VII madde 3.1, madde 3.10, madde 3.11, madde 3.12, madde 3.14, madde 3.17, madde 3.22, madde 3.25 ve madde 3.27 maddelerinden etkilenenlere uygunluğu aranır.

Sanayi ve Ticaret Bakanlığının 25.03.2009 tarih ve 01434 sayılı yazısı TOT’lerinin kabinlerine ait tadilat projelerinin onayında, Tip Onay Belgesi olan (“E” ve/veya “e” belgeli) ve kabin montajının talimata uygun yapıldığına dair “Uygunluk Beyanı” verilmesi kaydıyla, Enstitümüzce herhangi bir teste tabi tutulmadan onaylanmasında bir sakınca bulunmamaktadır.

Tarım Römorklarının ticari amaçlı akaryakıt tankerine tadili (Tarım Römorklarının amacı dışında kullanılmasının uygun olmaması nedeniyle) uygun değildir. (6. AİTM Alt Komite Kararı)

Tarım ve Orman Traktörlerine tadilatla kanal kazıcı, kepçe, sondaj makinesi vb. ekipmanların monte edilmesi durumunda, bu tür araçlar “özel amaçlı traktör (kanal kazıcı/kepçe/sondaj makinesi/vb. ekipman monteli)” araç olarak isimlendirilecek ve CE beyanı aranmayacaktır.

Tarım Römorklarının tadilatla turist gezdirme aracı haline dönüştürülmesi (Tarım Römorklarının amacı dışında kullanılmasının uygun olmaması nedeniyle) uygun değildir.

4.11. Klima sistemleri tadilatı.

Klima sistemi ilavesi ile değişen ağırlık ve boyutlar bildirilir. M₁ kategorisi için Ek VII madde 1.36 uygunluk aranır.

4.12. Fren sistemi tadilatı.

Her türlü fren tadilatının Ek VII madde 1.9’a uygunluğu yetkili teknik servisler tarafından test edilip raporlandırılacaktır.

4.13. Elektrik sistemi tadilatı

Bu kapsamdaki aydınlatma sistemleri bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII madde 1.20’ye uygun olarak tadil edilebilir. Uygunluğu teknik servisler tarafından raporlandırılır.

4.14. Özürlüler için araç tadilatı

Özrü sağlık kuruluşları tarafından verilen rapor ile tespit edilen ve özür durumuna göre yapılan tadilat.

Özürlü sürücüye göre yapılan araç tadilatı ve projesi, sağlık raporundaki özür durumuna uygun olmalıdır.

İçişleri Bakanlığı'nın 16.07.2007 tarih ve 123514 sayılı 81 İl Valiliğine başlıklı yazısında; "H" sınıfı sürücü belgesi bulunan engellilerin özel tertibatlı motosiklet ve otomobiller dışında, sakatlıklarına uygun özel tertibat olması şartıyla azami yüklü kütlesi 4700 kg' ı geçmeyen kapalı kasa, sürücü sırasından başka oturma yeri olan veya sürücü sırası dışında yanda pencereleri olan, motor silindir hacmi 2800 cm³ ü aşmayan eşya taşımaya mahsus (kamyon-N2 ve kamyonet-N1) taşıtları da kullanmalarında sakınca bulunmadığı özürlü taşıtı tadilatı için bu kapsamda yapılan müracaatlarda değerlendirmeye alınacaktır.

Özürlülerin taşınması amacıyla kullanılacak M₂ ve M₃ sınıfı araçlarda 2/7/2004 tarihli ve 25510 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan "Sürücü Koltuğuna İlave Olarak Sekizden Fazla Koltuğu Bulunan ve Yolcu Taşımak Amacıyla Kullanılan Araçların Özel Hükümleri" ile ilgili Tip Onayı Yönetmeliği (2001/85/AT) veya ECE R 107 teknik düzenlemesinde belirtilen hükümlere uygun olmalıdır.

Kamu ve sosyal hizmetlerde kullanılacak araçlar hariç; Özürlü taşıma araçları için, sağlık kurulu raporunda % 90 ve üzeri özür oranı veya "araç ile taşınması uygundur" ibaresi aranacaktır.

Özürlü Taşıma araçları için düzenlenen uygunluk belgesinin açıklama kısmına;

"Araç sahibi malul ve engelli kişinin kanuni mümessili ile üçüncü dereceye kadar kan ve sihri hısımlarından bir sürücü veya noterce düzenlenmiş iş akdine bağlı olarak istihdam edilen bir sürücü tarafından kullanılması zorunlu olup, Özel Tüketim Vergisi ödenmeden devri, satışı, hibesi, intifasının mülkiyeti muhafaza kaydıyla veya sair şekillerde adken devri, tasarruf hakkının vekâletname ile devredilmesi, kiralanması, ödünç verilmesi yasaktır"

şeklinde şerh düşülmesi gerekmektedir.

Özel amaçlı M₁ kategorisi araçlarda tekerlekli sandalye uygulamaları.

Tekerlekli sandalye için ağırlık, yolcu dahil 100kg, eğer elektrikli tekerlekli sandalye kullanılacaksa 250 kg olarak alınır. Bağlantılar için Ek VII, 1.15, 1.19, 1.31 ile TS ISO 10542 uygulanır.

Özürlü tadilatlarının TSE'ce tasdik edilebilmesi için; bedensel bir özrün bulunması ve bu özrün sağlık kuruluşları tarafından verilen rapor ile tespit edilmesi ve özür durumuyla ilgili bir tadilatın olması gerekmektedir.

Özürlü kişilerin sadece sol ayağında özrü olması durumunda (başka bir özrü yoksa) otomatik şanzumanlı araçların gaz ve fren pedallarının elle kumanda edilecek şekilde yapılan tadilatlarının projelerinin onaylanmayacaktır.

Eğer araçta herhangi bir tadilat yoksa tadilat projesi onaylanmayacaktır.

Yapılan tadilatlarda;

-Araç özürlü tarafından kullanılıyorsa araç cinsi "özürlü aracı",

-Özürlü taşıyan araç ise araç cinsi "özürlü taşıma" aracı olarak isimlendirilecektir.

17.12.2010 tarihinden itibaren Sağlık Bakanlığı'nın yayınladığı özürlü raporu vermeye yetkili sağlık kuruluşlarından alınan sağlık raporları kabul edilecektir.

4.15. Sürücü kursları eğitim araçları tadilatı

Öğretmen için gerekli kumandaların sağ tarafa ilave edilmesidir.

Sağ taraftaki kumandalara, öğretmen müdahale ettiğinde sol taraftaki kumandalar etkisiz hale geçmelidir.

4.16. Okul servis aracı tadilatı

4.16.1. Okul servis araçları ile ilgili hususlar bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek XII'de verilmiştir. Bu araçların tadilatı anılan ekin hükümlerine göre yapılır.

4.16.2. Tadilattan dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

4.16.3. Tadilatın Araç Tip Onayı belgesinde verilen bilgileri değiştirmesi durumunda ilgili maddenin kapsadığı sistem onayı için tekrar onay alınmalı veya tadilat sonrası ortaya çıkan ürünün ilgili sistem yönetmeliğini karşıladığı teknik servis raporuyla tevsik edilmelidir. Okul servis aracı olarak kullanılacak taşıtların yaşları hususunda yürürlükte olan Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğinde belirtilen araç yaşı sınırlaması aranır. Taşıtların yaşı fabrikasından imal edildiği tarihten sonra gelen ilk takvim yılı esas alınarak hesaplanır. (Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğinin Madde 4 (f) bendi)

4.16.4. 13.02.2009 tarihinden önce imal edilmiş M2 ve M3 kategorisi Sınıf B, Sınıf III ve ayakta yolcu taşınmayan Sınıf II araçlar ve 74/408/AT, 76/115/AT, 77/541/AT ve 2001/85/AT yönetmeliğine göre Tip Onayları mevcut 13.02.2009 tarihinden sonra imal edilmiş, M2 ve M3 kategorisi Sınıf B, Sınıf III ve ayakta yolcu taşınmayan Sınıf II araçlar için yönetmeliğin Ek XII'sinin hükümlerinin uygunluğu, araçlar üzerinde Enstitü kadrolu personeli olan araç proje uzman veya uzmanları tarafından ekteki(Ek-4) teknik muayene formu kullanılarak aranır. Her bir araç için Araç Tip Onay Müdürlüğü'nün AİTM Uygunluk Rapor Ücretinin yarısı alınır.

Tescil edilmiş veya edilmemiş N kategorisi araçların okul taşıtına tadilatında:

- a) Okul Taşıtları Yönetmeliği Şartları ,
- b) ABS Fren,
- c) Ek VII-1.15, 1.19 ve 1.31 ve 2001/85/AT şartları,
- d) AİTM Yönetmeliği ilgili diğer maddeleri aranacaktır.

Okul Taşıttan M2-M3 Kategorisine Dönüştürülen Araçlarda:

- Ek VII-Madde 1.50' nin Kararlılık ve Devrilme Dayanımı Hususları Hariç Diğer Şartları Aranacaktır.

- N kategorisinden okul taşıtına dönüştürülen araçlar ancak N kategorisine dönüştürülebilir.

13/02/2009 tarihinden sonra Okul taşıtı olarak üretilen araçların M2-M3 kategorisi araçlara dönüştürülmesinde 2001/85/AT Yönetmeliği şartları aranacaktır ve bu şartları sağladığı teknik servis tarafından tevsik edilecektir.

4.17. Ön (Bull-Bar), arka ve yan (marşpiye) koruma sistemleri

4.17.1. Ön koruma sistemi M₁G, N₁, N₁G kategorisi araçlara takılabilir.

4.17.2. Aracın, görüş alanı, aydınlatma, plaka alanı, çeki tertibatı ve benzeri sistem ve aksamların onaylarını geçersiz kılmayacak veya çalışmalarını engellemeyecek şekilde montajı yapılmalıdır.

4.17.3. Üzerinde keskin köşe, sivri uç ve benzeri hasar verici veya çarpma anında kişiyi yaralayıcı çıkıntıların olmaması gerekir.

4.17.4. Ön koruma sistemi araca takıldığında yüksekliği, aracın far merceklerinin en üst noktalarını birleştiren hattın oluşturduğu düzlemde 100 mm den fazla olmamalıdır.

4.17.5. Tüm dışa dönük esnek olmayan yüzeyler en az 5 mm yarıçaplı bir kavise sahip olacak şekilde tasarlanmış olmalıdır.

4.17.6. Koruyucu sistemin toplam kütlesi, her türlü bağlantı ve sabitleme elemanları dâhil olmak üzere, koruyucu olarak tasarlandığı taşıtın kütlesinin %1.2'sinden fazla olamaz ve bu kütle ayrıca 18 kg'dan çok olamaz.

4.17.7. Ön koruyucu sistemler ile araç yüzeyi arasındaki mesafe 80 mm'yi geçmemelidir.

4.17.8. Ön koruma sistemi aracın genişliğini artırmamalıdır. Aracın genişliğinin %75'ini aşan sistemlerde uçlar içeri doğru dönük olmalıdır. Aracın gövdesine gömülü olanlar, entegre sistemler veya uçların 100 mm çapında kürenin temas edemediği ve gövde ile arasındaki boşluk 20 mm'yi aşmayan sistemleri bu şartı yerine getirmiş kabul edilir.

4.17.9. Ön koruma sisteminin en ön ucu ile tamponun en ön ucu arasındaki mesafe 50 mm'yi aşmamalıdır. Ancak basma mukavemeti 0,35 Mpa'dan daha az olan malzemelerden yapılanlarda bu şart aranmaz.

4.18. Yakıtı sistemi tadilatı

4.18.1. Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonunun (BM/AEK) 1958 Cenevre Antlaşması çerçevesinde yayımlanan ECE - R 67 Regülasyonu ve ECE R-110 Regülasyonunda belirtilen emniyet ve teknik esaslar dikkate alınarak, araçlarda alternatif yakıt olarak kullanılmak üzere, Likit Petrol Gazı (LPG) ve Sıkıştırılmış Doğal Gaz (CNG) tadilatı yapılabilir.

4.18.2. Araçlarda kullanılan aksam ve parçalar; yakıt olarak LPG kullanacak araçlarda ECE - R 67 Regülasyonunda, CNG kullanılacak araçlarda ise ECE -R 110 Regülasyonunda belirtilen teknik esaslara uygun olmalıdır.

4.18.2.1. Firmalar, tadilat işlemlerini yaptıkları işyerleri için, Türk Standardları Enstitüsü'nden (TSE) Hizmet Yeterlilik Belgesi almak zorundadır.

4.18.2.2. Firmalar, aksam ve parçaları prototip araç üzerine montajını yaptıktan sonra, Otomotiv Ana Bilim Dalı olan Üniversiteler veya TSE'den "Yakıt Sistemi Uygunluk Raporu" alacaklardır.

4.18.2.3. Bakanlık veya Bakanlığın Yetki verdiği kuruluştan Yetki Belgesi almış Makina Mühendislerine çizdirilen tadilatla ait projeler Bakanlık veya yetki verdiği kuruluşça onaylanır.

4.18.2.4. Tadilat yapılan araçlarda eski, kullanılmış, standard dışı malzemeler kullanılamaz.

4.18.2.5. Araçlarda LPG ve CNG dönüşüm işlemleri, projesine uygun ve dönüşümle ilgili eğitim almış uzman kişilerce yapılacaktır.

4.18.3. Seri tadilat olarak LPG ve CNG dönüşüm montaj işlemlerini yapan firmalar için, madde 4.18.2, madde 4.18.2.1, madde 4.18.2.2, madde 4.18.2.3, madde 4.18.2.4 ve madde 4.18.2.5'te belirtilen hususları sağlamak kaydıyla, Bakanlık veya Bakanlığın yetki verdiği kuruluş tarafından AİTM Tip Onay Belgesi verilir.

4.18.3.1. Münferit olarak LPG ve CNG dönüşümü yapılan araçlar için, madde 4.18.2, madde 4.18.2.1, madde 4.18.2.2, madde 4.18.2.3, madde 4.18.2.4 ve madde 4.18.2.5'te belirtilen hususları sağlamak kaydıyla, Bakanlık veya Bakanlığın yetki verdiği kuruluş tarafından Münferit Araç Uygunluk Belgesi onaylanır.

4.18.4. LPG/CNG yakıt sistemi tadilatı yapılan araçların trafiğe tescil edilebilmesi için Makina Mühendisleri Odasından (MMO) veya Otomotiv Ana Bilim Dalı olan üniversitelerden, aracın montajının projesine uygun olarak yapıldığına dair “Montaj Tespit Raporu” ve “Gaz Sızdırmazlık Raporu” nun alınması gereklidir.

4.18.4.1. Türkiye Şoförler ve Otomobilciler Federasyonundan veya Makina Mühendisleri Odasından temin edilen, örneği bu Ekin Şekil -1 ve Şekil -2'sinde gösterilen ve LPG yakıtı kullanan araçlarda üzerinde LPG yazısı, CNG yakıtı kullanan araçlarda ise üzerinde CNG yazısı bulunan yansıtıcı (reflektif) etiketler, araçların ön ve arka camlarının sağ üst köşelerine yapıştırılacaktır.

4.18.4.2. Araçlarda LPG ve CNG dönüşümlerinde araca montajı yapılan yakıt tankının üzerinde, LPG ve CNG dönüşümünü yapan Firmanın adı, adresi ve dönüşüm tarihi, LPG ve CNG tankı imalatçısı firmanın adı, adresi ve imal yılını belirten bir etiket, sökülemeyecek şekilde bulunacaktır.

4.18.5. Yakıt sistemi tadilatla, LPG ve CNG'ye dönüştürülen araçların trafiğe kayıt ve tescil işlemleri, Karayolları Trafik Kanununun 32 nci Maddesine ve bu Yönetmelik esaslarına göre yapılacaktır.

4.18.6. Araçlarda yakıt sistemi dönüşümü ile ilgili her türlü teknik ve mali sorumluluk; araç projelerini hazırlayan Makina Mühendislerine, Yakıt Sistemi Uygunluk Raporunu veren Kuruluşa, aksam ve parçaları imal veya ithal eden firmalara, dönüşüm montajı yapan firmalara aittir.

4.18.7. LPG/CNG yakıt sistemine dönüştürülen araçların periyodik muayenelerinde; TSE, MMO veya Otomotiv Ana Bilim Dalı olan üniversiteler tarafından düzenlenmiş Gaz Sızdırmazlık Raporu aranır. İl merkezi belediye hudutları dışındaki yerlerde araç muayene istasyonları tarafından da Gaz Sızdırmazlık Raporu düzenlenebilir.

4.18.8. Bakanlıktan veya yetki verdiği Kurulardan kendi firmaları adına AİTM Tip Onay Belgesi alan firmalar, belgelerini diğer firmaların araç dönüşüm işlemlerinde kullandıkları takdirde, bu firmaların belgeleri iptal edilir.

4.18.9. Araçlarda bulunan LPG ve CNG tankı her 10 yılda bir değiştirilecektir.

Değiştirme işlemleri, araçların LPG dönüşümü konusunda yetkili mühendis tarafından kontrol edilecektir.

4.18.10. LPG ve CNG yakıtı kullanan araçlar kapalı garajlarda park edilemez.

Araçların yakıt sisteminin LPG dönüşümü kapsamındaki uygulamalarda ilgili mevzuat hükümleri gereğince düzenlenen “AİTM Seri Tadilat Tip Onay Belgeleri” LPG yakıt tankı montajının bagaj içine yerleştirilmiş biçimiyle montaj uygulamalarını kapsamaktadır. Ancak; “AİTM Seri Tadilat Tip Onay Belgeleri” olan firma yada yetkili montaj firmalarının araçların LPG dönüşümü konusunda yetkili mühendislerince yapılan proje ve aracın TSE proje onaylayan birimlerince kontrol edilmesi kaydıyla LPG deposunun aracın alt kısmına alındığına dair TS 12305’e uygun emniyet ve montaj hükümleri içeren onaylanmış “Tadilat Projesi” olması durumunda onayına izin verilecektir.

4.19. Motorlu araçların sade elektrikli araca, hibrit elektrikli ve hibrit motorlu araca tadilatı

4.19.1. Tadilat, bu Ekin 4.19.3 üncü maddesine ve bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek XI’e göre yapılır.

4.19.2. Tadilatın dolaylı tip onayı düşen sistemler için Ek VII’de yer alan ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

4.19.3 Tadilatın Araç Tip Onayı Belgesi için gerekli olan onayları değiştirmesi durumunda, ilgili sistem onayı için tekrar onay alınmalı veya tadilat sonrası ortaya çıkan ürünün ilgili Yönetmelik veya Teknik Düzenlemelerin şartlarını karşıladığı teknik servis raporuyla tevsik edilmelidir.

İçten yanmalı bir motora sahip M ve N kategorisi araçların tadil yolu ile sade elektrikli, hibrit elektrikli ve hibrit motorlu araca dönüştürülmesinde aranan Yönetmelik ve Teknik Düzenlemelerin listesi araç kategorilerine göre aşağıdaki çizelgede verilmiştir. Çizelgede belirtilmeyen sistemleri etkileyen tadilat varsa, bunlar ayrı tadilat olarak değerlendirilir.

M ve N kategorisi araçların tadil yolu ile sade elektrikli, hibrit elektrikli ve hibrit motorlu araca dönüştürülmesinde aranan onaylar listesi

Konusu	Yönetmelik numarası	BM/AEK Regülasyon numarası	AİTM Ek VII Madde No	M ₁	M ₂	M ₃	N ₁	N ₂	N ₃
Yakıt depoları/arka koruma tertibatları	70/221/AT	R58 R34*	1.3	B	B	B	B	B	B
Direksiyon döndürme kuvveti	70/311/AT	R79	1.5	A	A	A	A	A	A
Fren	71/320/AT	R13, R13-	1.9	C	A	A	C	A	A

		H							
Radyo Parazitleri (elektromanyetik uyumluluk)	72/245/AT	R10	1.10	A	A	A	A	A	A
İç donanım	74/60/AT	R21	1.12	B					
Hırsızlığa karşı önlem ve immobilizer	74/61/AT	R18, R97, R116	1.13	A	B	B	B	B	B
Direksiyon davranışı	74/297/AT	R12	1.14	D			D		
Koltuk mukavemeti	74/408/AT	R17	1.15	B	B	B	B	B	B
Dış çıkıntılar	74/483/AT	R26	1.16	B					
Kabin dış çıkıntıları	92/114/AT						B	B	B
Hız göstergesi ve geri vites	75/443/AT	R39	1.17	B	B	B	B	B	B
Emniyet kemeri bağlantıları	76/115/AT	R14	1.19	B	B	B	B	B	B
Aydınlatma ve ışıklı sinyal cihazlarının yerleştirilmesi	76/756/AT	R48	1.20	B	B	B	B	B	B
Çeki kancaları	77/389/AT		1.27	B	B	B	B	B	B
Emniyet kemerleri ve bağlanma sistemleri	77/541/AT	R16	1.31	B	B	B	B	B	B
Kumandaların, ikaz düzeninin ve göstergelerin tanıtımı	78/316/AT	R121	1.33	A	A	A	A	A	A
Buz çözme /buğu giderme	78/317/AT		1.34	A					
Isıtma sistemleri	2001/56/AT	R122	1.36	A	A	A	A	A	A
CO ₂ emisyonu/yakıt tüketimi/ Elektrik enerjisi tüketimi ve elektrik aralığının ölçümü	80/1268/AT*	R101	1.39	A			A		
Motor gücü/ Elektrikli tahrik tertibatının gücü	80/1269/AT*	R85	1.40	A	A	A	A	A	A
Kütleler ve boyutlar (M1)	92/21/AT			B					
Kütleler ve boyutlar (M1 dışı)	97/27/AT				B	B	B	B	B
Hız sınırlayıcı cihazlar	92/24/AT		1.46		A	A		A	A
Sade elektrikli araçların güvenliği		R100**		A	A	A	A	A	A
Hafif Yolcu ve Ticari Araçlardan Çıkan Emisyonlar (Euro 5 ve Euro 6)	((AT) 715/2007)*		1.2.4	A	A		A	A	
Müsaade edilebilir ses seviyeleri	70/157/AT*	R51	1,1	A	A	A	A	A	A
Dizel egzoz dumanı	72/306/AT*	R24	1.11			A		A	A
Emisyonlar (Euro IV, V) Ağır hizmet araçları	2005/55/AT*	R49	1.41			A		A	A

A = Teknik servis raporu aranır.

B = Tadilat, tip onayını düşürdüğü takdirde teknik servis raporu aranır.

C = M₁ ve N₁ kategorilerinde R13-H'a göre teknik servis raporu aranır. Rejeneratif fren sistemi bulunmuyorsa, 71/320/AT Yönetmeliğine göre de teknik servis raporu kabul edilir.

D= Direksiyon sisteminde bir tadilat veya pozisyon değişikliği olduğu takdirde teknik servis raporu aranır.

* = Hibrit elektrikli ve hibrit motorlu araçlar için ayrıca uygulanır.

**= R100.01 seviyesi yürürlüğe girmesinden itibaren hibrid elektrikli araçlarda aranır, elektrikli olmayan hibrid araçlarda aranmaz.

4.19.4. Seri tadilat üreticisi, tadil ettiği veya önceki bir yapım aşamasına ilave ettiği sistem, aksam veya ayrı teknik ünitelerden ve araçların tadil ile ilgili kısımlarına ilişkin imalatın uygunluğundan sorumludur. Ancak, seri tadilat üreticisi, sistem, aksam veya ayrı teknik üniteyi daha önce verilmiş bir onayın geçersiz hale gelmesine yol açacak ölçüde değiştirdiği durumlar hariç olmak üzere, daha önceki bir aşamada onaylanmış hususlardan sorumlu değildir.

Tadil veya satış işlemleri yapılmadan önce seri tadilat üreticisinin sorumlulukları ve tüketicinin hakları konusunda ve garanti kapsamı dışında kalan kısımlar da dahil olmak üzere tüketicilerin bilgilendirilmesi ve onayının alınması zorunludur.

4.19.5. Motorlu araçların tadil yolu ile sade elektrikli, hibrit elektrikli ve hibrit motorlu araca dönüştüren seri tadilat üreticisi güncel TS ISO 16949 veya TS EN ISO 9001 standardına uygun kalite sistemine sahip olmalıdır.”

C- İLAVE HÜKÜMLER:

1. Hiç Kayıt Tescil Görmemiş Araçlar:

Bu güne kadar kayıt tescil görmemiş Tarım Traktörü, Motosiklet vb. araçlar için fatura veya sahiplik belgesine istinaden uygunluk belgesi düzenlenmeyecektir.

Gümrükten çekilmiş ve şimdiye kadar tescil işlemi görmemiş araçlar için;

*İlgili Gümrük Müdürlüğünce düzenlenen Trafik Şahadetnamesi ve ilgili araca ait evrakların asılları ve ilgili Gümrük Müdürlüğü'nün yazısı olduğu takdirde işlem yapılacaktır.

*Evrak asılları ve Trafik Şahadetnamesi olmadığı durumlarda ilgili Gümrük Müdürlüğü'nden yazı ile teyit alındıktan sonra işlem yapılacaktır.

2. Muafiyetler:

Bu Uygulama Esasları Tamimi;

AİTM Yönetmeliği Ulusal tip onayı için gerekli ilave hükümler hariç olmak üzere, MARTOY, TORTOY ve MOTOY'a göre;

- 1) Tam araç tip onayı,
- 2) Çok aşamalı araç tip onayı,
- 3) Sınırlı sayıda tam araç tip onayı,
- 4) Sınırlı sayıda çok aşamalı araç tip onayı

verilebilmesi için uyulması gereken uygulama esasları ile,

Ordu hizmetleri için kullanılan taktik araçları, iş makineleri, sivil savunma ve kamu düzenini korumakla görevli birimler tarafından kullanılmak üzere imal edilen özel maksatlı

araçlar, tutuklu ve hükümlü taşımaya mahsus cezaevi araçlarının tadilatı ile ilgili uygulama esaslarını,

Kapsamaz.

3. Karayolu Uygunluğu İçin Münferit Araç Uygunluk Belgesi:

Gümrük sahalarında yapılan araç incelemelerinde demonte durumda olan araçlara uygunluk yazısı verilmeyecektir.

TASİŞ, Makina Kimya Endüstrisi Hurdasan tarafından satışa sunulan araçlar için Araçların orijinal Karayolu Uygunluk Belgesinin temin edilmemesi durumunda; aracın tipine ait muadili uygunluk belgesi aranacak ve farların, sinyallerin, fren sisteminin, emniyet kemerinin, geri görüş aynalarının mevcut ve çalışır durumda olduğu kontrol edilerek AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi onaylanacaktır.

Makina Kimya Endüstrisi Hurdasan tarafından Enstitümüze hitaben aracı tanımlayan bir üst yazı (TASİŞ tarafından düzenlenen trafik şahadetnamesi gibi) ile firmanın dilekçesi başvuruda aranacaktır.

4. Antika Araç:

İlgili kurumlarca antika olduğu belirtilen ve trafiğe tescil için gerekli olan “AİTM Münferit Araç Uygunluk Belgesi”nin onaylanabilmesi için sinyallerin, fren sisteminin, emniyet kemerinin, geri görüş aynalarının mevcut ve çalışır durumda olduğu kontrol edilecektir.

5. Karayolu Atık Taşıma Araçları:

Yönetim Kurulu Kararıyla “Karayolu ile Tehlikeli / Tıbbi Atık Taşıma Aracı Uygunluk Belgesi” ile ilgili “Karayolu ile Tehlikeli/Tıbbi Atık Taşıma Aracı Belgelendirme Yönergesi” 01.12.2005 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Yukarıda bahsedilen yönetmelikler çerçevesinde Enstitümüzce yapılacak işlemler aşağıda maddeler halinde belirtilmiştir.

a. Karayolu ile atık (Tehlikeli atık, Bitkisel Atık Yağ, Atık Yağ, Tıbbi Atık, Atık Akümülatör ve Pil) taşıyan araçların belgelendirilmesi hizmeti (EK.3)’de belirlenen birimlerce yürütülecektir.

b. Karayolu ile atık taşıyan araçların belgelendirilme işlemleri www.tse.org.tr adresinden Ürün Belgelendirme/Araç Proje Müdürlüğü bölümünden “Karayolu ile Tehlikeli Atık Taşıma Aracı Uygunluk Belgesi Yönergesi” ve “Ücret Çizelgesi”ne göre yapılacaktır.

Müracaat formları www.tse.org.tr adresinde Ürün Belgelendirme/Araç Proje Müdürlüğü bölümünde verilmiştir.

c. Araç üzerinde yapılacak muayene ve kontrollerde “ www.tse.org.tr adresinden Ürün Belgelendirme/Araç Proje Müdürlüğü bölümündeki “Karayolu ile Atık Taşıma Aracı İnceleme Raporu” kullanılacaktır.

ç. Muayene ve kontrol sonucunun olumlu olması halinde bu Tamim ekinde gönderilen “Karayolu ile Atık Taşıma Aracı Uygunluk Belge”si düzenlenecektir.

d. Belgelerin düzenlenmesinde, tarafınıza elektronik ortamda gönderilen belge düzenleme formatı, belge düzenleme talimatına göre yapılacaktır.

e. Bütün işlemler her bir araç için yapılacak ve her araç için ayrı belge düzenlenerek ücret çizelgesinde belirtilen ücret alınacaktır.

f. Aynı araca farklı atık belgeleri düzenlenebilir, ancak farklı atıklar aynı anda taşınmaz. Araç üzerindeki işaret ve levhaları taşıyan atığa uygun ve değiştirilebilir olacaktır.

g.- Karayolu ile Tehlikeli Atık Taşıyan Araçların kupa renkleri değişken, kasa, dorse veya tank/tanker kısmının dış yüzey rengi KIRMIZI olmalıdır.

- Karayolu ile Tehlikeli Atık Yağ Taşıyan Araçların kupa renkleri değişken, kasa, dorse veya tank/tanker kısmının dış yüzey rengi KIRMIZI olmalıdır

- Karayolu ile Atık Pil/Akümülatör Taşıyan Araçların kupa renkleri değişken, kasa, dorse veya tank/tanker kısmının dış yüzey rengi KIRMIZI olmalıdır.

- Karayolu ile Tıbbi atık taşıma araçlarına kasa ve kupa TURUNCU renkli olmalıdır.

- Karayolu ile Bitkisel Atık Yağ Taşıma Araçlarında Kupa ve Kasa BEYAZ Renkli, Tanıtıcı Yazılar ise YEŞİL renk olmalıdır

“” İhtilaflı Durumlarda Atık Araçlarına Ait İnceleme Raporlarında Mevcut Bilgilere Veya Yönetmeliklere Başvurulmalıdır”

6. LPG Tankerleri

“Karayolu ile Tehlikeli Madde Taşıma Aracı Uygunluk Belgesi (LPG Taşıyan Araçlar İçin)” düzenlenmesi için Enstitümüzce yapılacak işlemlerde:

a. Belgelendirme işlemleri, ilgili tamimde tanımlanan Uygunluk Belgesi ve İnceleme Raporu kullanılacaktır.

b. LPG taşıyan araçların belgelendirilmesi hizmeti EK 2 belirlenen teşkilatımızca yürütülecektir.

c. LPG taşıyan araçların ücretlendirilmesi www.tse.org.tr adresinden Ürün Belgelendirme/Araç Proje Müdürlüğü bölümünde yayınlanan “Ücret Çizelgesi”ne göre yapılacaktır.

d. Başvuru formu ve Taahhünameye www.tse.org.tr adresinden Ürün Belgelendirme/Araç Proje Müdürlüğü bölümünden erişilecektir.

e. Araç üzerinde yapılacak muayene ve kontrollerde “Karayolu ile Tehlikeli Madde Taşıma Aracı Uygunluk Belgesi (LPG Taşıyan Araçlar İçin) İnceleme Raporu” kullanılacaktır.

f. Muayene ve kontrol sonucunun olumlu olması halinde gönderilen “Karayolu ile Tehlikeli Madde Taşıma Aracı Uygunluk Belgesi (LPG Taşıyan Araçlar İçin)”si düzenlenecektir.

g. Belgelerin düzenlenmesi, tarafınıza elektronik ortamda gönderilen belge düzenleme formatı ve belge düzenleme talimatına göre yapılacaktır.

h. Bütün işlemler her bir araç için ayrı ayrı yapılacak ve her araç için ayrı belge düzenlenecektir.

ı- Dökme LPG taşıma araçları tankının 2/3 ü ışığı yansıtacak şekilde fosforlu beyaz boyalı olmalıdır.

Sürücü eğitimi sertifikaları ve tanklarla ilgili aranacak belgeler aşağıda tanımlanmıştır:

- İmalatçı adına düzenlenmiş tankların imalat sertifikası (fotokopi),
- Hidrostatik deneylerine ait rapor (10 yıllık süre için geçerli olacaktır.)
- Emniyet Valflerine ait deney raporu (5 yıllık süre için geçerli olacaktır.
- Sürücü Eğitim Sertifikaları; TMMOB veya Ana dağıtıcı tarafından düzenlenmiş olacaktır. (Eğitime katılmıştır belgesi kabul edilmeyecektir.)

Sunulan belgeler uygun olması halinde düzenlenecek belgelerin geçerlilik süreleri 3 yıl olup, rapor tarihleri 3 yılın altında ise rapor sürelerine göre düzenlenecek.

7.Enstitümüzce proje onay işlemlerinde dikkate alınan mer-i mevzuat aşağıdadır:

a. Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkındaki Yönetmelik (AİTM) (28.11.2008 tarih ve 27068 sayılı *ve 30.11.2010 tarih ve 27771 sayılı değişiklik) Resmi Gazete*),

b. Karayolları Trafik Kanunu ve Yönetmeliği,

c. Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından Resmi Gazete’de yayımlanan SGM 2004/1 Tebliği,

ç. Ambulanslar ve Acil Sağlık Araçları ile İlgili Ambulans Hizmetleri Yönetmeliği (07.12.2006 tarihli Resmi Gazete)

d. Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliği (28.08.2007 tarihli Resmi Gazete)

e. İlgisi ve yetkisi olan kurum ve kuruluşların uygulamaya yönelik yazılı talimatları

f. AİTM Alt Komite kararları

g. Uygulamada karşılaşılan ve mevzuatta yer almayan hususların ilgili kurum ve kuruluşlar ile koordineli olarak çözümleri

h. Sekreterlik Makamının talimat ve tamimleri.

EK-1

ARAÇ PROJE MÜDÜRLÜĞÜ KOORDİNATÖR İLLERİ VE FAALİYET GÖSTERECEĞİ İLLER (HİTERLAND)

1	Ankara Araç Proje Müdürlüğü	Ankara, Kırıkkale, Çankırı, Karabük, Bartın
2	İstanbul Araç Proje Müdürlüğü	İstanbul, Edirne, Tekirdağ, Kırklareli
3	Adana Ürün Belgelendirme Müdürlüğü	Adana, Mersin, Hatay, Osmaniye
4	Antalya Ürün Belgelendirme Müdürlüğü	Antalya, Isparta, Burdur
5	Bursa Ürün Belgelendirme Müdürlüğü	Bursa, Yalova, Balıkesir, Çanakkale
6	Çorum Ürün Belgelendirme Müdürlüğü	Çorum, Kastamonu, Amasya, Tokat, Yozgat
7	Denizli Ürün Belgelendirme Müdürlüğü	Denizli, Uşak, Muğla, Afyon
8	Erzurum Ürün Belgelendirme Müdürlüğü	Erzurum, Erzincan, Ardahan, Kars, Iğdır, Ağrı, Bingöl
9	Eskişehir Ürün Belgelendirme Müdürlüğü	Eskişehir, Kütahya, Bilecik
10	Gaziantep Ürün Belgelendirme Müdürlüğü	Gaziantep, Kahramanmaraş, Kilis, Şanlıurfa, Mardin, Adıyaman
11	İzmir Ürün Belgelendirme Müdürlüğü	İzmir, Manisa, Aydın
12	Kayseri Ürün Belgelendirme Müdürlüğü	Kayseri, Niğde, Nevşehir, Kırşehir, Sivas
13	Kocaeli Ürün Belgelendirme Müdürlüğü	Kocaeli
14	Konya Ürün Belgelendirme Müdürlüğü	Konya, Aksaray, Karaman
15	Malatya Ürün Belgelendirme Müdürlüğü	Malatya, Elazığ, Diyarbakır, Batman, Tunceli
16	Samsun Ürün Belgelendirme Müdürlüğü	Samsun, Sinop, Ordu
17	Sakarya Ürün Belgelendirme Müdürlüğü	Sakarya, Düzce, Bolu, Zonguldak
18	Trabzon Ürün Belgelendirme Müdürlüğü	Trabzon, Giresun, Gümüşhane, Rize, Artvin, Bayburt
19	Van Ürün Belgelendirme Müdürlüğü	Van, Muş, Bitlis, Siirt, Şırnak, Hakkari

Not:Tüm Araç Proje yetkili Birimler münferit araç tadilatı ve Karayolu Uygunluk Belgesi onaylama yetkisi vardır. İthal araçların gümrük incelemesi,otomotiv ihtisas gümrüğü olan illerde yapılacaktır.

EK-2

KARAYOLU İLE TEHLİKELİ MADDE TAŞIMA ARACI (LPG Taşıyan Araçlar İçin) UYGUNLUK BELGESİ DÜZENLEYECEK TEŞKİLATIMIZ

1	Ankara Araç Proje Müdürlüğü
2	İstanbul Araç Proje Müdürlüğü
3	Adana Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
4	Erzurum Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
5	İzmir Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
6	Gaziantep Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
7	Trabzon Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
8	Samsun Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
9	Kocaeli Ürün Belgelendirme Müdürlüğü

EK-3

“KARAYOLU İLE ATIK TAŞIMA ARACI UYGUNLUK BELGESİ” VE “TAŞIMA ARACI UYGUNLUK BELGESİ” DÜZENLEYECEK TEŞKİLATIMIZ

1	Ankara Araç Proje Müdürlüğü
2	İstanbul Araç Proje Müdürlüğü
3	Kocaeli Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
4	Sakarya Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
5	Bursa Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
6	Eskişehir Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
7	İzmir Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
8	Denizli Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
9	Antalya Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
10	Konya Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
11	Adana Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
12	Kayseri Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
13	Gaziantep Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
14	Malatya Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
15	Van Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
16	Erzurum Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
17	Trabzon Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
18	Samsun Ürün Belgelendirme Müdürlüğü
19	Çorum Ürün Belgelendirme Müdürlüğü

EK-4

M1 VE AYAKTA YOLCU TAŞIMAYAN M2 VE M3 KATEGORİSİ ARAÇLARIN OKUL TAŞITINA TADİLİ TEKNİK MUAYENE FORMU			
Madde	Şartlar	Ölçülen- Açıklama	Sonuç
1.	Araçların kategorileri M1, M2 veya M3 olabilir. M2 veya M3 kategorisi olması durumunda, ancak Sınıf B, Sınıf III ve ayakta yolcu taşınmaması şartıyla Sınıf II olmasına müsaade edilir.		
2.	M1 kategorisi araçta en fazla sürücü hariç 8 kişi taşınabilir ve çocuklar için Ek XII madde 4.2 ve madde 4.8’de belirtilen hükümler uygulanmaz. M1 kategorisi araçların servis kapıları güç kumandalı ise 2001/85/AT Yönetmeliğinin Ek-I’inin Madde 7.6.5 şartlarını sağlamalıdır.		
3.	Okul servis aracı, “Okul servis aracı yönetmeliğine” uyacak biçimde imal edilmelidir.		
4.	Arkada “dur” yazısı ile dörtlü ikaz sistemi öğrenci inip binerken çalışacaktır. Dörtlü ikaz sistemi olarak, devre dışı bırakılabilecek otomatik bir sistem kullanılabilir. Her koltukta Tip Onaylı en az iki noktalı otomatik emniyet kemeri bulunacaktır.		
5.	Okul servis araçlarının arkasında "OKUL TAŞITI" yazısını kapsayan numunesine uygun renk, ebat ve şekilde reflektif bir kuşak bulundurulmalıdır.(Bknz. Okul Taşıtları Yönetmeliği)		

6.	Okul servis aracının arkasında, öğrencilerin iniş ve binışleri sırasında yakılmak üzere en az 30 cm çapında kırmızı ışık veren bir lamba bulunmalı ve bu lambanın yakılması halinde üzerinde siyah renkte büyük harflerle "DUR" yazısı okunacak şekilde tesis edilmiş olmalı, lambanın yakılıp söndürülmesi tertibatı fren lambaları ile ayrı olmalıdır.		
7.	Okul servis aracı olarak kullanılacak taşıtlarda, öğrencilerin kolayca yetişebileceği camlar ve pencereler sabit olmalı, iç düzenlemesinde demir aksam açıkta olmamalı, varsa yaralanmaya sebebiyet vermeyecek yumuşak bir madde ile kaplanmalıdır.		
8.	Okul servis araçlarında Araçların İmal, Tadil ve Montajı Hakkında Yönetmelik ile Karayolları Trafik Yönetmeliğinde belirtilen standart, nitelik ve sayıda araç, gereç ve malzemeler her an kullanılabilir durumda bulundurulmalıdır.		
9.	Okul servis araçlarının kapıları şoför tarafından açılıp kapatılabilecek şekilde olmalı, çocukların yetkisiz kullanımını önlemek için acil kumandalar korunmalıdır.		
10.	Okul araçlarında taşınan çocuklar için ağırlık (el bagajı dahil) 50 kg. alınabilir. Bu durumda, araçlar için ayrıca normal yolcu sayısı hesaplanır ve 2001/85/AT Yönetmeliğine uygun şekilde hem normal yolcu adedi, hem de öğrenci adedi etiketlenilerek araç içerisinde gösterilir.		
11.	Gerektiği hallerde ilgili meslek odası, okul veya işyeri ve öğrenci velileriyle haberleşebilmek için telsiz veya mobil telefon bulunmalıdır.		
12.	Taşıtlarda her öğrenci için bir emniyet kemeri bulunmalıdır.		
13.	Taşıtlarda her öğrenci için bir oturma yeri bulunmalıdır.		
14.	Eğer doğrudan görmek yeterli değilse, kapılardan iniş ve binışı hem içeriden hem de dışarıdan gösterecek optik cihazlar bulunmalıdır. Ayrıca aracın ön tarafında sürücünün bulunduğu seviyenin altında kalan yerler ile yan tarafların görülmesine ve bütün araç boyunca zeminin özellikle tekerleklerle yakın yerlerin ve aracın arka tarafının izlenmesine imkan sağlayan aynalar veya başka bir teçhizat (örn. kamera ve monitör) bulunmalıdır.		
15.	Araçta geri vites lambaları ile birlikte çalışacak sesli ikaz sistemi (örn. Buzzer) bulunmalıdır. Sonradan takılan cihazlar (örn. kamera, klima, buzzer, monitör, kapı motoru vb.) Radyo Parazitleri (elektromanyetik uyumluluk) 72/245/AT son seviyesi veya ECE-R10 son seviyesine uygun olmalı veya 24/10/2007 tarih ve 26680 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Elektromanyetik Uyumluluk Yönetmeliği (2004/108/AT)’ne göre CE işareti taşınmalıdır.		
16.	Acil çıkışlar floresan malzeme ile işaret edilmelidir.		

EK 5

KARAYOLU İLE TEHLİKELİ, TIBBİ, ATIK YAĞ, BİTKİSEL ATIK, PİL/AKÜMÜLATÖR VE TEHLİKELİ MADDE (LPG) TAŞIMA ARAÇLARI İLE İLGİLİ KONTROL FORMU

A) ARAÇTA BULUNMASI GEREKEN EVRAKLAR

S.No	ŞARTLAR	+	-
1	Kaza veya arıza durumunda acil haber verilecek güvenlik ve yardım için gerekli telefon numaraları sürücü mahalinde asılı olmalıdır.		
2	Aracın fenni muayenesi yapılmış olmalıdır.		
3	Araç ve araç üstü ekipmanlar, Araçların İmal, Tadil ve Montajı (AİTM) Hakkında Yönetmelik Hükümlerine uygun olmalıdır.		
4	Taşınan atığın fiziki ve kimyevi özelliği belirlenmiş olmalıdır.		
5	Sürücü eğitim sertifikası olmalıdır. (ADR, SRC 5 vs.)		

B) ARAÇTAKİ DİĞER DONANIMLAR

S.No	ŞARTLAR	+	-
1	En az 2 ad. 6 kg. Yangın Söndürme Tüpü Kullanılır ve TS 862' ye uygun olmalıdır.		
2	İlk yardım çantası mevcut mu?		
3	Araçta takoz bulundurulmalıdır.		
4	En az 2 adet reflektör var mı? E37 ye uygun olmalıdır.		
5	Her hangi bir arızayı giderecek yeterli avadanlık mevcut olmalıdır.		
6	Gaz kaçağından kaynaklanabilecek zehirlenmelere karşı maske olmalıdır.		
7	Yanıp sönen sarı ışıklı Tepe İkaz lambası mevcut olmalıdır.		
8	Eldiven, bone ve çelik taban çelik burun çizme mevcut olmalıdır.		

C) TANIMLAMA/İŞARETLEME

S.No	ŞARTLAR	+	-
1	Atıkların Kontrolü Yönetmeliklerinde belirtilen atık işaretleri araç üzerinde kullanılmış olmalıdır.		
2	Araç, Yönetmeliklerde belirtilen uluslararası kod sistemine göre etiketlenmiş mi?		
3	Araçlar üzerinde (Sağında, solunda ve arkasında) "TEHLİKELİ ATIK TAŞIMA ARACI", "TEHLİKELİ ATIK YAĞ TAŞIMA ARACI", "DİKKAT TIBBİ ATIK TAŞIMA ARACI" ,"AKÜMÜLATÖR TAŞIMA ARACI" ,"ATIK PİL TAŞIMA ARACI", "BİTKİSEL ATIK YAĞ TAŞIMA ARACI" ifadeleri mevcut olmalıdır		
4	Aynı araçta aynı kap içinde taşınacak atığın kod numarası aynı olmak zorunludur.		

D) ARAÇ / TESİSATLARI

S.No	ŞARTLAR	+	-
1	Aynı araçta aynı kap içinde taşınacak atığın kod numarası aynı olmak zorunludur.		
2	Araçların taşıma kasasında sızdırmazlık sağlanmış olmalıdır.		
3	Vanalarda sızdırmazlık sağlanmış olmalıdır.		
4	Tahliye Vanalarda ve kapaklar ilgili olmayan kişilerin ulaşmasını önlemek için kilitli olmalıdır. Araçların altında mevcut sızıntı depoları mutlaka kilitli olmalıdır.		
5	Araçta topraklama yapılmış olmalıdır.		
6	Aracın elektrik tesisatı 24 Volt ve/veya daha az mı?		
7	Fren tertibatı devamlı çalışır durumda olmalıdır.		
8	Aydınlatma ve ikaz lambaları çalışır durumda mı ve E Belgeli mi?		
9	Kasa, Tanker ve Konteynır Şasiye sağlam ve dengeli monte edilmiş olmalıdır.		
10	Önden ve arkadan gelebilecek darbelere karşı gerekli tedbir alınmış mı, Ön, yan ve		
11	Tank max. 5000 lt.lik iç bölmelere ayrılmış olmalı. (Araçta Tanker Mevcut ise)		
12	Tank dolum kapakları sarı ve/veya kırmızı metallerden yapılı olmalıdır.		
13	Tank kapaklarının sızdırmazlığı sağlanmış mı?		
14	Tank kapakları yabancı maddelerin girişine engel olacak şekilde dizayn edilmiş mi?		
15	Atıkların doldurulması ve boşaltılması kolay mı?		
16	Tank dolum kapakları sarı ve/veya kırmızı metallerden yapılmış mı?		
17	Tank kapaklarının sızdırmazlığı sağlanmış mı?		
18	Tank kapakları yabancı maddelerin girişine engel olacak şekilde dizayn edilmiş mi?		
19	Atıklar doldurulması ve boşaltılması kolay olmalıdır.		
20	Taşıma ünitesinin tehlikeli Atıkların kolaylıkla temizlenebilmesi için gerekli tedbirler alınmalı.		
21	Tank kapakları yabancı maddelerin girişine engel olacak şekilde dizayn		
22	Atıkların doldurulması ve boşaltılması kolay olmalı. Tank kapaklarının sızdırmazlığı sağlayan tedbirler alınmalıdır.		
23	Römork ile taşıma yapılıyorsa çekici araçtan bağımsız eş zamanlı çalışan bir frenleme tertibatı bulunuyor mu		
24	Aracın egzoz çıkışı taşıtın ön kısmında mı? (Sürücü mahalinin altında Aracın* Tip Onayına uygun üretimi haricinde oynama yapılmış ise		
25	Egzoz borusu için alev tutucusu mevcut mu? Yükleme/boşaltmada kullanmak için		
26	Araç üzerinde atık türüne göre işaretleme yapılmış olmalıdır.		

27	Tankın dolu/boş durumu tanımlanmış mı?		
28	Tankın aracın elektrik donanımı, motor ve egzozdan mümkün mertebe uzakta olmalı. Tanktaki herhangi bir sızıntıdan dolayı tehlikeye maruz kalmayacak tedbirler alınmalıdır.		
29	Kasa/tank(ATık Taşıma ünitesi) ile sürücü mahalli arasında güvenli mesafe var mı? (En az 15 cm). Aracın Taşıt kapısının kilidi tam emniyetli mi?		
30	Sürücü mahalinde kolay tutuşan parlayıcı, patlayıcı vb. Maddelerin olmaması için gerekli tedbirler alınmış mı?		
31	Lastikler E belgeli mi, Dış derinliği yeterli olmalıdır.		
32	Damperli kasa ise hidrolik sistem güvenli çalışıyor olmalı.		
33	Katı atıkların açık kasada taşınması halinde dökülme ve düşmelerin olmaması için kasa sağlam ve sızdırmaz mı? Branda vs. mevcut mu?		
34	Atık ambalajlarının kasaya paletlerle yerleştirilebilmesi ve boşaltılabilmesi için kasa kapakları yanlardan ve arkadan kolay açılıp kapanıyor olmalı.		
35	Araç Pil taşıyorsa kasası kapalı olmalıdır.		
36	Atık piller en az 220 Lt. lik HDPE fıçılarda taşınmalıdır.		
37	Araçların üzerindeki Amblemler 20 Metre uzaktan görülebilecek şekilde en az 20 cm yükseklikte olmalıdır.		
38	Taşınacak atıkların her biri için insan ve çevre sağlığına olabilecek olumsuz etkilerin en aza indirilmesi için alınacak tedbirler mevcut olmalıdır		
39	Atık Pil ve Tıbbi Atık Araçlarında Kasa dik köşeler içermemeli, kesişen Yüzeyler yumuşak dönüşlerle birbirine birleştirilmiş olmalıdır.		
40	Tıbbi Atık araçlarında sıkıştırma mekanizması olmamalıdır. İklimi çok sıcak illerde Araç klimalı olmalıdır.		
41	Karayolu ile Tehlikeli Atık Taşıyan Araçların kupa renkleri değişken, Kasa, Dorse veya Tank/Tanker kısmının dış yüzey rengi KIRMIZI olmalıdır.		
42	Karayolu ile Tehlikeli Atık Yağ Taşıyan Araçların kupa renkleri değişken, Kasa, Dorse veya Tank/Tanker kısmının dış yüzey rengi KIRMIZI olmalıdır		
43	Karayolu ile Atık Pil/Akümülatör Taşıyan Araçların kupa renkleri değişken, Kasa, Dorse veya Tank/Tanker kısmının dış yüzey rengi KIRMIZI olmalıdır.		
44	Karayolu ile Tıbbi atık taşıma araçlarına Kasa ve Kupa TURUNCU renkli olmalıdır.		
45	Karayolu ile Bitkisel Atık Yağ Taşıma Araçlarında Kupa ve Kasa BEYAZ Renkli, Tanıtıcı yazılar ise YEŞİL renk olmalıdır		
46	Dökme LPG Taşıma Araçları Tankının 2/3 ü ışığı yansıtacak şekilde fosforlu beyaza boyalı olmalıdır.		

MOTOR DEĞİŞİKLİĞİ VEYA TADİLATI

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Motor mukayese raporu
- ☐ Motor faturası (marka, tip, yakıt türü bilgileri olacak)
- ☐ Motor satış sözleşmesi
- ☐ Gerekliğinde orijinal motora ait bilgileri içeren kayıt (uygunluk belgesi, broşür, katalog vb.)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

Motor'un gücü vb. genel özelliklerini etkileyecek, parça değişiklikleri, tadilat seti kullanımı veya işlemci programlarında değişiklik yapılması durumunda:

- ☐ Egzoz emisyonu: 70/220/AT veya 88/77/AT yönetmeliklerine göre tip onay belgesi veya teknik servis raporu
- ☐ Araç dış gürültüsü: 70/157/AT veya ECE-R 51 yönetmeliklerine göre tip onay belgesi veya teknik servis raporu

Orijinal tipinin haricindeki Motor değişikliğinde:

- ☐ Egzoz emisyonu: 70/220/AT veya 88/77/AT yönetmeliklerine göre tip onay belgesi veya teknik servis raporu
- ☐ Araç dış gürültüsü: 70/157/AT veya ECE-R 51 yönetmeliklerine göre tip onay belgesi veya teknik servis raporu
- ☐ Motor gücü: 80/1269/AT yönetmeliğine göre tip onay belgesi veya teknik servis raporu
- ☐ Dizel Egzoz Dumanı: 72/306/AT yönetmeliğine göre tip onay belgesi veya teknik servis raporu

NOT: Orijinal tipinin haricindeki Motor değişikliğinde aracın imal yılı (modeli) esas alınarak aynısı veya daha sonra imal edilen motorlar kullanıldığında ve Motor Mukayese Raporunda benzinli araçlarda %30 dan fazla güç farkı, dizel araçlarda %50 den fazla güç farkı olmadığında, tadil edilen motor için egzoz emisyonu ve araç dış gürültüsünün ilgili yönetmeliklere **göre tip onay belgesi veya teknik servis raporu aranmayacaktır.**

SINIRLI TADİLAT BİLDİRİMİ

- ☐ Proje raporu
- ☐ Sınırlı Tadilat Bildirimi (AİTM Ek V/D)
- ☐ Motor mukayese raporu
- ☐ Motor faturası (marka, tip, yakıt türü bilgileri olacak)
- ☐ Motor satış sözleşmesi
- ☐ Gerektiğinde orijinal motora ait bilgileri içeren kayıt (uygunluk belgesi, broşür, katalog vb.)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

**AKTARMA ORGANLARI TADİLATI VE
PTO (YARDIMCI GÜÇ ÇIKIŞI) UYGULAMASI**

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Ek VII madde 1.17'yi, frenlerin madde 1.9'u ve gürültü seviyesinin madde 1.1'i, ayrıca 97/27/AT Yönetmeliğinde belirtilen tırmanma yeteneğini şartlarının sağlandığı tevsik edilmelidir.
 - Gürültü Seviyesi (70/311/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Frenler (71/320/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Hız göstergesi (75/443/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Tırmanma yeteneği (97/27/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Proje hesap özetleri (A,B,C formları)
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

NOTLAR:

- a) Tadilattan dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

DİREKSİYON SİSTEMLERİ TADİLATI

- ☐ Proje raporu
 - ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
 - ☐ Ek VII madde 1.5’de belirtilen şartları sağladığı tevsik edilmelidir.
 - Direksiyon düzeni (70/311/AT) Tadilatı etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
 - ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
 - ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
 - ☐ Mühendis Yetki Belgesi
 - ☐ Mühendis SMM Belgesi
 - ☐ Mühendis İmza Sirküleri
 - ☐ Ücret Dekontu

NOTLAR:

- a) Tadilattan dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

ŞASI TADİLATI
(Komple şasinin veya araç tanıtım numarası bölümü olan
Kısımının yenisiyle değiştirilmesi gereken durumlarda tadilat)

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Yetkili servisin şasi tadilatı konusunda ana firma / distribütör tarafından yetkilendirildiğine dair kayıt aranacaktır.
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı ya da bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

ŞAŞI TADİLATI
(M kategorisi aracın N kategorisi bir araca dönüştürülmesi)

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Proje hesap özetleri (A,B,C formları)
- ☐ Koltuk tadilatı ile M kategori aracın N kategori araca dönüştürülmesinde MARTOY EK II kısım C' deki hükümler aranacaktır
- ☐ Yük dağılım ve koltuk yerleşimi
- ☐ Kasa ilave edilecekse Ek VIII uygulanır.
- ☐ Ek VII madde 1.1, madde 1.3, madde 1.8, madde 1.9, madde 1.20, madde 1.42, madde 1.48 ve madde 1.53'e uygunluğu tevsik edilmelidir.
- Dış gürültü (70/157/AT)	Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- Arkadan çarpmaya karşı koruma ve sıvı yakıt tankları (70/221/AT)	Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- Geri görüş düzenekleri (2003/97/AT)	Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- Frenler (71/320/AT)	Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- Aydınlatma tesisatı (76/756/AT)	Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- Yan koruma çerçevesi (89/297/AT)	Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- Römork Bağlantı tertibatı (94/20/AT)	Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- Ön koruma çerçevesi (2000/40/AT)	Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

NOTLAR:

- a) Tadilattan dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

ŞASI TADİLATI

(Kapalı kasa kamyon (van) veya kamyonet (panelvan) olarak imal edilen araçların, yapısı itibarıyla uygun olması halinde M2 veya M3 kategorisi yolcu aracına dönüşümü)

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Proje hesap özetleri (A,B,C formları)
- ☐ N kategorisi araçların M2-M3 kategori araçlara dönüştürülmesinde, AİTM Yönetmeliği Ek VII' nin ilgili maddeleri ve MARTOY EK-II kısım C'deki hükümler aranacaktır.
- ☐ Yük dağılım ve koltuk yerleşimi
- ☐ Ek VII madde 1.1, madde 1.5, madde 1.8, madde 1.9, madde 1.44, madde 1.46, madde 1.49 belirtilen şartlara uygunluğu teknik servis raporu ile tevsik edilir.
 - Dış gürültü (70/157/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Direksiyon düzeni (70/311/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Geri görüş düzenekleri (2003/97/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Frenler (71/320/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Güvenlik camı (92/22/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Hız sınırlayıcıları (92/24/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Alev dayanıklılığı (95/28/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- ☐ N ve M1 kategorilerinden M2 ve M3 kategorisine tadilatta uygunluk belgesi tarihi gözetilmeksizin 2001/85/AT Yönetmeliğinin güncel seviyesine göre belgelenmiş olmalı veya uygunluğu yetkili teknik servisler tarafından bir rapor ile tevsik edilmelidir.
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

NOTLAR:

- a) Tadilattan dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

ŞAŞİ TADİLATI

(Kapalı kasa kamyon (van) veya kamyonet (panelvan) olarak imal edilen araçların, yapısı itibariyle uygun olması halinde M₁ kategorisine dönüşüm)

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Proje hesap özetleri (A,B,C formları)
- ☐ M1 kategorisi için MARTOY'da belirtilen tüm onaylar aranır. (Özel amaçlı araçlar için MARTOY Ek XI uygulanır)
- ☐ Yük dağılım ve koltuk yerleşimi
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

ŞASI TADİLATI
Çekiciden kamyonu dönüşüm

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Proje hesap özetleri (A,B,C formları)
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

Şasi tadilatı yapılmaması durumunda

- ☐ Üst yapı için; Ek VIII uygulanır.
- ☐ Araç için Ek VII madde 1.3 ve madde 1.42 maddelerine uygunluğu aranır.
 - Arkadan çarpmaya karşı koruma ve sıvı yakıt tankları (70/221/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Yan koruma çerçevesi (89/297/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()

Şasi uzatıldığı takdirde

- ☐ Standartlara veya araç üreticisinin tavsiyelerine uygun olmalı ve uygunluğu tevsik edilmelidir.(Arka dingil-Arka mesafesi, Birinci dingil-ikinci dingil mesafesinin %60'ını geçemez)
- ☐ Ek VII, madde 1.9 ve madde 1.20'ye uygun olmalıdır.
 - Frenler (71/320/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Aydınlatma tesisatı (76/756/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- ☐ Arka korumanın (orijinal ise imalatçının montaj talimatına göre, orijinalliğinin bozulması durumunda) uygunluğu için tip onayı veya teknik servis raporu aranacaktır.
 - Arkadan çarpmaya karşı koruma ve sıvı yakıt tankları (70/221/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- ☐ Dingil mesafesini değiştirerek şasi boyunun uzatılması durumunda fren tertibatının uygunluğu için teknik servis raporu aranacaktır.
 - Frenler (71/320/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()

NOTLAR:

- a) Tadilatın dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

ŞASİ TADİLATI

Gücü müsait olması kaydıyla kamyonet veya kamyonun yarı römork çekiciye dönüşüm

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Proje hesap özetleri (A,B,C formları)
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu
- ☐ Takılacak beşinci teker, 5/1/2002 tarihli ve 24631 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorklarının Mekanik Bağlantı Tertibatları ve Bunların Araçlara Yerleştirilmesi İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (94/20/AT) veya ECE R 55 onaylı olmalıdır. Şasiye bağlantısı ana araç üreticisi veya beşinci teker üreticisinin talimatına göre yapılır.

Araçın şasi boyu kısaltıldığı takdirde,

- ☐ İşlem standartlara veya araç üreticisinin tavsiyelerine ve Ek VII 1.20'ye uygun olmalıdır. Aydınlatma tesisatı (76/756/AT) Tadilatın etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- ☐ Arkadan çarpmaya karşı koruma ve sıvı yakıt tankları (70/221/AT) Tadilatın etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- ☐ Tadilatın Ek VII madde 1.9'a uygunluğu, onay kuruluşunun görevlendirdiği yetkili teknik servislerde tüm fren testleri yapılarak tevsik edilmelidir. Frenler (71/320/AT) Tadilatın etkilendi mi? Hayır () Evet ()

Araç Kamyon halindeyken, fren ve elektrik donanımı römork çekmeye uygun ise,

- ☐ Yapılacak tadilat esnasında oluşacak değişikliklerin uygun olduğu tevsik edilmelidir.

NOTLAR:

- a) Araçın Tescile Esas Belgesinde römork (katar) çekebileceğine dair ibare varsa, teknik servis raporu istenmeyecektir.
- b) Dingil mesafesi değiştirilerek aracın şasi boyunun kısaltıldığı durumda, araç üreticisinin yazılı tavsiyeleri ve fren tertibatının uygunluğu için teknik servis raporu aranacaktır.

- c) Tadilattan dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

ÇEKİ KANCASI İLAVESİ (MEKANİK BAĞLANTI PARÇALARI)

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Proje hesap özetleri (A,B,C formları)
- ☐ Ek I Madde 16, 17, 18, 19 ve Ek VII Madde 1.48 dikkate alınacaktır.
 - Motor Gücü/Azami Kütle Oranı (80/1269/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Römork Bağlantı Tertibatı (94/20/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- ☐ **M1 veya N1 kategorisi araçlar için**, tescil veya tescile esas belgesinde römork çekebileceği belirtilen, araç imalatçısının veya Tip Onaylı çeki kancası imalatçısının talimatı ile montajın bu talimata uygun yapıldığına dair yazılı beyan ve ilgili araca esas hesaplamalar aranacaktır.
- ☐ **Araçta römork için fren ve elektrik donanımı yoksa** çeki kancası bağlantı traversi Ek VII madde 1.48'e, tadilat Ek VII madde 1.9'a uygun olmalıdır. Römork için hazırlanacak aydınlatma donanımı Ek VII madde 1.20'ye uygun olmalıdır.
 - Römork Bağlantı Tertibatı (94/20/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Frenler (71/320/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Aydınlatma tesisatı (76/756/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- ☐ Çeki kancasına gelen düşey kuvvet nedeni ile aracın yük dağılımı, izin verilen dingil kapasitelerine göre kontrol edilmelidir.
- ☐ **Römork çekmek üzere tadil edilen kamyonlarda**, 17/1/2008 tarihli ve 26759 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Motorlu Araçlar ve Römorklarının Yakıt Depoları ve Arka Koruma Donanımlarına Dair Tip Onayı Yönetmeliği (70/221/AT) veya ECE R58 onaylı arka koruma çerçevesi (katlanır tipte olabilir) bulunacaktır.
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

NOTLAR:

- a) Tadilatın dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.
- b) Tescile esas belgesinde römork çekebileceği belirtilen ve/veya motor gücü yeterli olan araçlarda yapılabilir.

DİNGİL VEYA LASTİK İLAVESİ VE DİNGİL ÇIKARTILMASI

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti.
- ☐ Proje hesap özetleri (A,B,C formları)
- ☐ 3 üncü dingil ilavesi, dingil çıkartılması veya dingil kaldırma mekanizması ilavesi durumunda, frenlerin Ek VII madde 1.9'a uygunluğu **teknik servis** tarafından tevsik edilmelidir.
- Frenler (71/320/AT) Tadilatın etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- ☐ 3 üncü dingil ilavesinde Motorlu Araçların Ve Römorklarının Bazı Sınıflarının Kütle Ve Boyutları İle İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (97/27/AT) Teknik Servisten rapor ile tevsik edilmelidir.
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

NOTLAR:

- a) Üçüncü dingil ilavesi, madde 3.5'teki koşullar uyarınca, sadece N3 kategorisi araçlara uygulanır. Tadilat yolu ile araçlara 3 üncü dingilden daha fazla dingil ilavesi yapılamaz.
- b) Ek IV Madde 3.6 gereği "Tamamlanmamış araç tip onay belgesi bulunan bir araç üzerinde, varyant ve versiyon seviyesinde yapılacak değişiklikler, ancak bu araç için 1 inci seviyede ulusal tip onayını almış imalatçısı tarafından gerçekleştirilebilir" hükmü yer aldığından, **tamamlanmamış N3 kategorisi araçlara 3. dingil ilavesi tadilatı yapılamayacaktır.**
- c) Motorlu araçlarda lastik ilavesi tadilatı, araç imalatçısı tarafından belirlenen, dingil kapasitesinin ve aracın azami yüklü ağırlığının aşılmasıyla yapılacaktır.
- d) Çok dingilli araçtan dingil çıkartılması, yeni azami yüklü kütle hesaplanarak yapılabilir. Tadilat sonrası, üretici firma tarafından belirlenmiş, her dingil üzerindeki teknik açıdan izin verilen azami kütleleri toplamı, aracın yeni azami yüklü kütlesi olarak alınacaktır.
- e) N3 kategorisi araçlara uygulanan 3. dingil (ilave ve değişikliği) tadilatı hariç olmak üzere hiçbir aracın imalatçısı tarafından verilen azami yüklü ağırlığı yükseltilemez.
- f) Orijinali 2 dingilli olan Mercedes-Benz (Atego) 15.17, Man (L70) 12.163, Renault Midlum 220.16 vb. araçlarda fren test raporu aranmadan üst yapı olarak tadilat gösterilip, 3 dingilli olarak tadilat projeleri onaylatılmaktadır. Bu tür araçların tadilatlarında kesinlikle 3. dingil projeleri ve fren test raporları görülmeden sadece üst yapı tadilatı bile olsa projelerinin tasdik edilmemelidir.
- g) Üçüncü dingil ilavesi yapılan bir araçta, aracın yeni kütle ve yeni boyutlarına uygun yeni bir üst yapı kullanılması zorunlu hali dikkate alınarak üçüncü dingil ilavesi uygunluk belgelerinin yalnız başına kayıt ve tescil işlemleri için yeterli olmayıp mutlaka bir üst yapı tadilat projesi ile birlikte kullanılması gerekmektedir.

- h) Üçüncü dingil ilavesi yapılan bir araçta, aracın dingili sökülmesi durumunda aracın orijinal uygunluk veya muadil uygunluk belgesi sunularak orijinal haline dönüştüğü tevsik edilirse fren testi raporu aranmayacaktır.
- i) Tadilattan dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

KABİN VE KAROSERİ TADİLATI

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Proje hesap özetleri (A,B,C formları)
- ☐ M1 kategorisi araçlara yapılacak görünüm değişiklikleri, Ek VII madde 1.16 dış çıkıntılar, madde 1.20 aydınlatma, madde 1.47 yaya güvenliği (eğer araç kapsamında ise) maddelerine uygun olmalıdır.
- ☐ **M2 ve M3 kategorisi içerisinde sınıf değişikliği yapılması halinde** tadilatta uygunluk belgesi tarihi gözetilmeksizin 2001/85/AT Yönetmeliğinin güncel seviyesine göre belgelenmiş olmalı veya uygunluğu yetkili teknik servisler tarafından bir rapor ile tevsik edilmelidir. Ayrıca varsa, tadilattan dolayı Ek VII madde 1.15, 1.19, 1.31 ve 1.49 maddelerinden etkilenenler için de teknik servis raporu aranır.
 - Koltuk mukavemeti (74/408/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Emniyet kemeri bağlantıları (76/115/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Emniyet kemerleri (77/541/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Alev dayanıklılığı (95/28/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

NOTLAR:

- a) Körüklü otobüslerin tadilat ile normal otobüse dönüştürülmesi uygun değildir.
- b) Kabini tek sıra koltuklu ve açık kasalı olarak üretilmiş kamyonetlerin tadilat yoluyla çift sıra koltuklu kabinli araca dönüşümü; sürücü ve arkada oturan yolcuların aynı kabin içerisinde bulunması, diğer bir deyişle birbirinden ayrı iki kabin olmaması kaydıyla mümkündür.
- c) Kapalı kasa panelvan (monoblok gövdeli) olarak üretilen araçların tadilat yoluyla çift sıra koltuklu kabinli, kasalı araca dönüşümü; tam şasesi olarak üretilen araçlarda mümkün olup, şasesiz (kendinden destekli gövde) olarak üretilen araçlarda ise uygun bulunmamaktadır.

- d) Tadilattan dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

ÜST YAPI TADİLATI

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi ve fatura görülecek)
- ☐ Proje hesap özetleri (A,B,C formları)
- ☐ Üst yapı ağırlık (gerekliyse hacim) hesabı
- ☐ Düşey ağırlık merkezi hesabı
- ☐ Yükün ve işin özelliğine göre; damper kasası, ahşap kasa, tank, vidanjör, itfaiye, yol süpürme ekipmanı, vinç vb. üst yapılar Ek VIII'e uygun olacaktır.
- ☐ Temel aracın sistem tip onaylarının tadilat sebebi ile geçerliliğini kaybetmesi halinde, değişiklin Ek VII'de yer alan maddelere göre uygunluğu raporlanmalıdır. Ayrıca Ek VII madde 1.42 'ye uygun yan koruma çerçevesi bulunacaktır.
 - Yan koruma çerçevesi (89/297/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- ☐ Hidrolik aksama sahip üst yapı tadilatlarına ait projelerde **Teknik Dosya Uygunluk Yazısı, Taahhütname ve CE Uygunluk Beyanı** aranacaktır. Üst yapının ithal olması durumunda CE uygunluk beyanı aranacaktır. CE işaretinin söz konusu olduğu projelerde onaylanmış kuruluştan alınan belge ve/veya rapor var ise teknik dosya uygunluk yazısı aranmaz. Ancak bu durumda belge / raporun onaylanmış kuruluştan alındığı belgelenecektir.
- ☐ LPG tankeri tadilat projelerinde, Akredite kuruluşlardan LPG tanki için alınan (malzeme, kaynak, basınç ve sızdırmazlık) test raporlarının aranması ve tank seri no'ları belirtilerek (her bir tank için ayrı ayrı) bu raporların birer kopyasının tadilat projesine eklenmesi gerekmektedir. Test raporları olmayan LPG tankeri montaj projeleri onaylanmayacaktır.
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

NOTLAR:

- a) LPG tankerlerinde sıvı doluluk oranı %80 limitini geçmemelidir. Akaryakıt tankerlerinde bu oran %90 ve diğer sıvılarda %95 olarak değerlendirilmelidir.

- b) Tamamlanmamış tip onay belgesi bulunan N ve O kategorisi araçlar üzerinde yapılacak münferit üst yapılarda madde 4.8’de aranan şartlar sağlanmalıdır.
- c) Tadilatın dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII’deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

KOLTUK ÇIKARTILMASI VEYA İLAVESİ

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Proje hesap özetleri (A,B,C formları)
- ☐ Yük dağılım ve koltuk yerleşimi
- ☐ Koltuk ilavesinde, bütün kategorilerde bağlantıların bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII madde 1.15, ayrıca emniyet kemeri bakımından madde 1.19, madde 1.31’e uygun olması aranır. M2 ve M3 kategorileri ayrıca Ek VII madde 1.50’ye uygun olmalıdır.
- Koltuk mukavemeti (74/408/AT) Tadilatın etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- Emniyet kemeri bağlantıları (76/115/AT) Tadilatın etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- Emniyet kemerleri (77/541/AT) Tadilatın etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- M2 ve M3 kategorileri için (2001/85/AT) Tadilatın etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

NOTLAR:

- a) Araçta ulaşılabilir koltuk bağlantı yerleri varsa, koltuk basit bir şekilde bağlanabiliyorsa, aracın koltuk kapasitesi azami bağlantı sayısı kadardır. Yerinden sökülmüş koltuk, koltuk çıkartma anlamını taşımaz. Ulaşılabilir koltuk bağlantılarının tanımı MARTOY’un Ek II Kısım C’de yer almaktadır.
- b) Koltuk bağlantıları, kaynak vb. kalıcı yöntemler ile tekrar bağlanamayacak biçimde tadil edilirse koltuk çıkartılmış kabul edilir.
- c) Tadilatın dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII’deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

TARIM ORMAN TRAKTÖRLERİNDE (TOT) TADİLAT

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Araçlar için proje hesap özetleri (A,B,C formları)
- ☐ Yapılan tadilatın Ek VII madde 3.1, madde 3.10, madde 3.11, madde 3.12, madde 3.14, madde 3.17, madde 3.22, madde 3.25 ve madde 3.27 maddelerinden etkilenenlere uygunluğu aranır.
 - Azami yüklü kütle (74/151/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Geri görüş aynaları (74/346/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Ön görüş alanı ve silecekler (74/347/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Direksiyon donanımı (75/321/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Fren (76/432/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Koruma çerçevesi (77/536/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Koruma çerçevesi (statik test) (79/622/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Arkadan bağlı koruma çerçevesi (dar izli traktörler) (86/298/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Önden bağlı koruma çerçevesi (dar izli traktörler) (87/402/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

NOTLAR:

- a) Sanayi ve Ticaret Bakanlığının 25.03.2009 tarih ve 01434 sayılı yazısı TOT'lerin kabinlerine ait tadilat projelerinin onayında, Tip Onay Belgesi olan ("E" ve/veya "e" belgeli) ve kabin montajının talimata uygun yapıldığına dair "Uygunluk Beyanı" verilmesi kaydıyla, Enstitümüzce herhangi bir teste tabi tutulmadan onaylanmasında bir sakınca bulunmamaktadır.
- b) Tarım Römorklarının ticari amaçlı akaryakıt tankerine tadili (Tarım Römorklarının amacı dışında kullanılmasının uygun olmaması nedeniyle) uygun değildir (6. AİTM Alt Komite Kararı).
- c) Tarım ve Orman Traktörlerine tadilatla kanal kazıcı, kepçe, sondaj makinesi vb. ekipmanların monte edilmesi durumunda, bu tür araçlar "özel amaçlı traktör (kanal kazıcı/kepçe/sondaj makinesi/vb. ekipman monteli)" araç olarak isimlendirilecek ve CE beyanı aranmayacaktır.
- d) Tarım Römorklarının tadilatla turist gezdirme aracı haline dönüştürülmesi (Tarım Römorklarının amacı dışında kullanılmasının uygun olmaması nedeniyle) uygun değildir.
- e) Tadilattan dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

KLİMA SİSTEMLERİ TADİLATI

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Proje hesap özetleri (A,B,C formları) (Klima sistemi ilavesi ile değişen ağırlık ve boyutlar bildirilir)
- ☐ M1 kategorisi için Ek VII madde 1.36'ya uygunluk aranır.

Isıtma ve havalandırma (2001/56/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()

- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

NOTLAR:

- a) Tadilattan dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

FREN SİSTEMİ TADİLATI

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Proje hesap özetleri (A,B,C formları)
- ☐ Her türlü fren tadilatının Ek VII madde 1.9'a uygunluğu yetkili teknik servisler tarafından test edilip raporlandırılacaktır.

- Frenler (71/320/AT)

Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()

- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

NOTLAR:

- a) Tadilattan dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

ELEKTRİK SİSTEMİ TADİLATI

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Proje hesap özetleri (A,B,C formları)
- ☐ Bu kapsamdaki aydınlatma sistemleri bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII madde 1.20'ye uygun olarak tadil edilebilir. Uygunluğu teknik servisler tarafından raporlandırılır.
- Aydınlatma tesisatı (76/756/AT) Tadilattan etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

NOTLAR:

- a) Tadilattan dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

ÖZÜRLÜLER İÇİN ARAÇ TADİLATI

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı ya da bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Proje hesap özetleri (A,B,C formları)
- ☐ Özürllülerin taşınması amacıyla kullanılacak M2 ve M3 kategorisi araçlarda 2.7.2004 tarihli ve 25510 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Sürücü Koltuğuna İlave Olarak Sekizden Fazla Koltuğu Bulunan ve Yolcu Taşımak Amacıyla Kullanılan Araçların Özel Hükümleri ile İlgili Tip Onayı Yönetmeliği (2001/85/AT) veya ECE-R 107 teknik düzenlemesinde belirtilen hükümlere uygun olmalıdır.
- ☐ Özel amaçlı M₁ kategorisi araçlarda tekerlekli sandalye uygulamaları. Tekerlekli sandalye için ağırlık, yolcu dâhil 100kg, eğer elektrikli tekerlekli sandalye kullanılacaksa 250 kg olarak alınır. Bağlantılar için Ek VII 1.15, 1.19, 1.31 ile TS ISO 10542 uygulanır.
 - Koltuk mukavemeti (74/408/AT) Tadilatın etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Emniyet kemeri bağlantıları (76/115/AT) Tadilatın etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Emniyet kemerleri (77/541/AT) Tadilatın etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

NOTLAR:

- a) Özürllü taşıma araçları için, sağlık kurulu raporunda % 90 ve üzeri özür oranı veya “araç ile taşınması uygundur” ibaresi aranacaktır.
- b) “Özürllü Taşıma” araçları için düzenlenen uygunluk belgesinin açıklama kısmına;
“Araç sahibi malul ve Özürllü kişinin kanuni mümessili ile üçüncü dereceye kadar kan ve sihri hısımlarından bir sürücü veya noterce düzenlenmiş iş akdine bağlı olarak istihdam edilen bir sürücü tarafından kullanılması zorunlu olup, Özel Tüketim Vergisi ödenmeden devri, satışı, hibesi, intifasının mülkiyeti muhafaza kaydıyla veya sair şekillerde adken devri, tasarruf hakkının vekâletname ile devredilmesi, kiralanması, ödünç verilmesi yasaktır” şeklinde şerh düşülmesi gerekmektedir.
- c) İçişleri Bakanlığı’nın 16.07.2007 tarih ve 123514 sayılı 81 İl Valiliğine başlıklı yazısında; “H” sınıfı sürücü belgesi bulunan Özürllülerin özel tertibatlı motosiklet ve otomobiller dışında, sakatlıklarına uygun özel tertibat olması şartıyla azami yüklü kütlesi 4700 kg’ı geçmeyen kapalı kasa, sürücü sırasından başka oturma yeri olan veya sürücü sırası dışında yanda pencereleri olan, motor silindir hacmi 2800 cm³’ü aşmayan eşya taşımaya mahsus (kamyon-N2 ve kamyonet-N1) taşıtları da kullanmalarında sakınca bulunmadığı Özürllü taşıtı tadilatı için bu kapsamda yapılan müracaatlar da değerlendirmeye alınacaktır.
- d) Özürllü tadilatlarının TSE’ce tasdik edilebilmesi için; bedensel bir özrün bulunması ve bu özrün sağlık kuruluşları tarafından verilen rapor ile tespit edilmesi ve özür durumuyla ilgili bir tadilatın olması gerekmektedir.
- e) Özürllü kişilerin sadece sol ayağında özrü olması durumunda (başka bir özrü yoksa) otomatik şanzımanlı araçların gaz ve fren pedallarının elle kumanda edilecek şekilde yapılan tadilatlarının projelerinin onaylanmayacaktır.
- f) Eğer araçta herhangi bir tadilat yoksa tadilat projesi onaylanmayacaktır.

- g) Yapılan tadilatlarda; araç Özürlü tarafından kullanılıyorsa araç cinsi “Özürlü aracı”, Özürlü taşıyan araç ise araç cinsi “Özürlü taşıma” aracı olarak isimlendirilecektir.
- h) Tadilattan dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII’deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

SÜRÜCÜ KURSLARI EĞİTİM ARAÇLARI TADİLATI

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı ya da bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Sağ taraftaki kumandalara, öğretmen müdahale ettiğinde sol taraftaki kumandalar etkisiz hale geçmelidir.
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

NOT:

Sürücü kursları eğitim araçları için düzenlenen uygunluk belgesinin açıklama kısmına; ***“Sağ taraftaki kumandalara, öğretmen müdahale ettiğinde sol taraftaki kumandalar etkisiz hale geçmektedir ve bir ikaz lambası yanmaktadır.”*** şeklinde şerh düşülmesi gerekmektedir.

OKUL SERVİS ARACI TADİLATI

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Proje hesap özetleri (A,B,C formları)
- ☐ M₁ kategorisi araçların güç kumandalı kapılarında 2001/85/AT Yönetmeliğinin Ek I'inin Madde 7.6.5 şartları aranır.
- ☐ Koltuk, koltuk bağlantıları ve emniyet kemerleri bakımından araçlar Ek VII 1.15, 1.19 ve 1.31 hükümlerine uygun olmalıdır. Öğrenciler boyları ve ağırlıklarına uygun emniyet kemerleri (ayarlı) veya diğer bağlantı sistemleri ile bağlanmalıdır.
 - Koltuk mukavemeti (74/408/AT) Tadilatı etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Emniyet kemeri bağlantıları (76/115/AT) Tadilatı etkilendi mi? Hayır () Evet ()
 - Emniyet kemerleri (77/541/AT) Tadilatı etkilendi mi? Hayır () Evet ()
- ☐ Okul araçlarında taşınan çocuklar için ağırlık (el bagajı dâhil) 50 Kg alınabilir. Bu durumda, araçlar için ayrıca normal yolcu sayısı hesaplanır ve 2001/85/AT Yönetmeliğine uygun şekilde, hem normal yolcu adedi, hem de öğrenci adedi etiketlenilerek araç içerisinde gösterilir.
- ☐ Ek XII madde 4.6'ya uygunluğu yetkili teknik servisler tarafından bir rapor ile tevsik edilmelidir.
 - Motorlu araçların Dolaylı görüş cihazları (2005/27/AT ile değişik 2003/97/AT)
- ☐ Araçta geri vites lambaları ile birlikte çalışacak sesli ikaz sistemi bulunmalıdır. Sonradan takılan cihazlar Radyo Parazitleri (elektromanyetik uyumluluk) 72/245/AT son seviyesi veya ECE-R10 son seviyesine uygun olduğu teknik servis raporu ile tevsik edilmeli veya 24.10.2007 tarih ve 26680 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Elektromanyetik Uyumluluk Yönetmeliği (2004/108/AT)'ne göre CE işareti taşınmalıdır.
- ☐ Acil çıkışlar flüoresan malzeme ile işaret edilmelidir.
- ☐ Yük dağılım ve koltuk yerleşimi
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

NOTLAR:

- a) Tadilatı dolaylı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.
- b) M kategorisi araçlarda, M₁ kategorisi hariç olmak üzere, belirtilen muafiyet ve diğer hususlar dikkate alınarak 2001/85/AT Yönetmeliği şartlarını sağlayan araçlar okul servis aracı olarak imal/tadil edilir.

- c) 13.02.2009 tarihinden önce imal edilmiş M2 ve M3 kategorisi Sınıf B, Sınıf III ve ayakta yolcu taşınmayan Sınıf II araçlar ve 74/408/AT, 76/115/AT, 77/541/AT ve 2001/85/AT yönetmeliğine göre Tip Onayları mevcut 13.02.2010 tarihinden sonra imal edilmiş, M2 ve M3 kategorisi Sınıf B, Sınıf III ve ayakta yolcu taşınmayan Sınıf II araçlar okul taşıtı yapılır.

ÖN (BULL-BAR), ARKA VE YAN (MARŞPIYE) KORUMA SİSTEMLERİ

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ AİTM Ek IV Madde 17'deki şartları sağlıyor mu?
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

NOTLAR:

- a) Tadilattan dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

YAKIT SİSTEMİ TADİLATI

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Proje hesap  zetleri (A,B,C formları)
- ☐ Araçlarda kullanılan aksam ve parçalar; yakıt olarak LPG kullanacak araçlarda **ECE - R 67 Regülasyonunda**, CNG kullanılacak araçlarda ise **ECE -R 110 Regülasyonunda** belirtilen teknik esaslara uygun olmalıdır.
- ☐ Firmalar, tadilat işlemelerini yaptıkları işyerleri için, Türk Standartları Enstitüsü'nden (TSE) **Hizmet Yeterlilik Belgesi** almak zorundadır.
- ☐ Firmalar, aksam ve parçaları prototip araç üzerine montajını yaptıktan sonra, Otomotiv Ana Bilim Dalı olan  niversiteler veya TSE'den "**Yakıt Sistemi Uygunluk Raporu**" alacaklardır.
- ☐ LPG/CNG yakıt sistemi tadilatı yapılan araçların trafiğe tescil edilebilmesi için Makine Mühendisleri Odasından (**MMO**) veya Otomotiv Ana Bilim Dalı olan üniversitelerden, aracın montajının projesine uygun olarak yapıldığına dair "**Montaj Tespit Raporu**" ve "**Gaz Sızdırmazlık Raporu**" nun alınması gereklidir.
- ☐ Türkiye şoförler ve Otomobilciler Federasyonundan veya Makine Mühendisleri Odasından temin edilen,  rneęi bu Ekin şekil -1 ve şekil -2'sinde gösterilen ve LPG yakıtı kullanan araçlarda üzerinde LPG yazısı, CNG yakıtı kullanan araçlarda ise üzerinde CNG yazısı bulunan **yansıtıcı (reflektif) etiketler**, araçların  n ve arka camlarının sağ üst köşelerine yapıştırılacaktır.
- ☐ Araçlarda LPG ve CNG dönüşümlerinde araca montajı yapılan **yakıt tankının**  zerinde, LPG ve CNG dönüşümünü yapan Firmanın adı, adresi ve dönüşüm tarihi, LPG ve CNG tankı imalatçısı firmanın adı, adresi ve imal yılını belirten bir etiket, sökülemeyecek şekilde bulunacaktır.
- ☐ Temel Araç  reticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐  cret Dekontu

NOTLAR:

- a) Tadilat yapılan araçlarda eski, kullanılmış, standart dışı malzemeler kullanılamaz.
- b) Araçlarda LPG ve CNG dönüşüm işlemleri, projesine uygun ve dönüşümle ilgili eğitim almış uzman kişilerce yapılacaktır.

- c) Araçlarda bulunan LPG ve CNG tankı her 10 yılda bir değiştirilecektir. Değiştirme işlemleri, araçların LPG dönüşümü konusunda yetkili mühendis tarafından kontrol edilecektir.
- d) Tadilatın dolayı tip onayı düşen sistemler için bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Ek VII'deki ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.

MOTORLU ARAÇLARIN SADE ELEKTRİKLİ ARACA, HİBRİT ELEKTRİKLİ VE HİBRİT MOTORLU ARACA TADİLATI

- ☐ Proje raporu
- ☐ Münferit Araç Uygunluk Belgesi (AİTM Ek V/A3)
- ☐ Araca ait, tescile esas belge veya tescil belgesinin aslı yada bu belgelerin noter tasdikli sureti. (Sıfır araçlarda orijinal uygunluk belgesi görülecek)
- ☐ Proje hesap özetleri (A,B,C formları)
- ☐ İçten yanmalı bir motora sahip M ve N kategorisi araçların tadil yolu ile sade elektrikli, hibrit elektrikli ve hibrit motorlu araca dönüştürülmesinde aranan Yönetmelik ve Teknik Düzenlemelerin listesi araç kategorilerine göre AİTM 4.19 maddesindeki çizelgeye uygun olmalıdır.. (Çizelgede belirtilmeyen sistemleri etkileyen tadilat varsa, bunlar ayrı tadilat olarak değerlendirilir.)
- ☐ Motorlu araçların tadil yolu ile sade elektrikli, hibrit elektrikli ve hibrit motorlu araca dönüştüren seri tadilat üreticisi güncel TS ISO 16949 veya TS EN ISO 9001 standardına uygun kalite sistemine sahip olmalıdır.
- ☐ Temel Araç Üreticisi Uygunluk Belgesi
- ☐ Tadilatçı Firma Yetkilisi İmza Sirküleri
- ☐ Mühendis Yetki Belgesi
- ☐ Mühendis SMM Belgesi
- ☐ Mühendis İmza Sirküleri
- ☐ Ücret Dekontu

NOTLAR:

- a) Tadilatın dolayı tip onayı düşen sistemler için Ek VII'de yer alan ilgili maddelerde belirtilen şartlar aranır.
- b) Tadilatın Araç Tip Onayı Belgesi için gerekli olan onayları değiştirmesi durumunda, ilgili sistem onayı için tekrar onay alınmalı veya tadilat sonrası ortaya çıkan ürünün ilgili Yönetmelik veya Teknik Düzenlemelerin şartlarını karşıladığı teknik servis raporuyla tevsik edilmelidir.

- c) Motorlu araçların sade elektrikli, hibrit elektrikli ve hibrit motorlu araca dönüştürülmesinde orijinal temel aracın imalatçısı hariç, münferit tadilat yapılamaz. Temel aracın imalatçısı sadece kendi imal ettiği araçların münferit tadilatını yapabilir.